KALENDAR
SV. ANTE

1925.

NARODNA PROSVJETA ZAGREB

27527

ko voliš čitati lijepe pripovijetke, naruči odmah

„OVE BRAZDE“

od dra Josipa Andrića,

koje možeš za 6 Din dobiti u svakoj katoličkoj knjižari.

Kupujte knjige u katol. knjižarama!

Knjižara Narodne Prosvjete, Zagreb I. pošt. pret, 109.
Narodna knjižara, Zagreb, Ribnjak 6.
Knjižara Narodne Prosvjete u Požegi (Slav.)
Narodna knjižara u Iloku (Srijem).
Hrvatska knjižara u Splitu (Dalm.)
Prva hrv. dion. tiskara, Osijek I. Kapucinska 8.
Hrvatska dion. tiskara u Dubrovniku (Dalm.)
Hrvatska tiskara F. P. u Mostaru (Herceg.)
Ivan Kampuš u Osijeku (Slav.)
Tomaš Đumber u Čakovcu (Međum.)

Kipove i slike sv. Ante imaju na prodaju trgovine devocijonalija
RUDOLF HEINZEL
Zagreb, Ilica 126.
i
RUDOLF DEVIDE,
Zagreb, Bakačeva 4.

GLASNIK SV. ANTE
Samo 12 Din na godinu
Izlazi svakog mjeseca
Franjevački samostan
u Sarajevu.

Oglase za kalendare Bloknerov zav. za oglašivanje Zagreb, Palmotićeva ulica 18.

EX LIBRIS

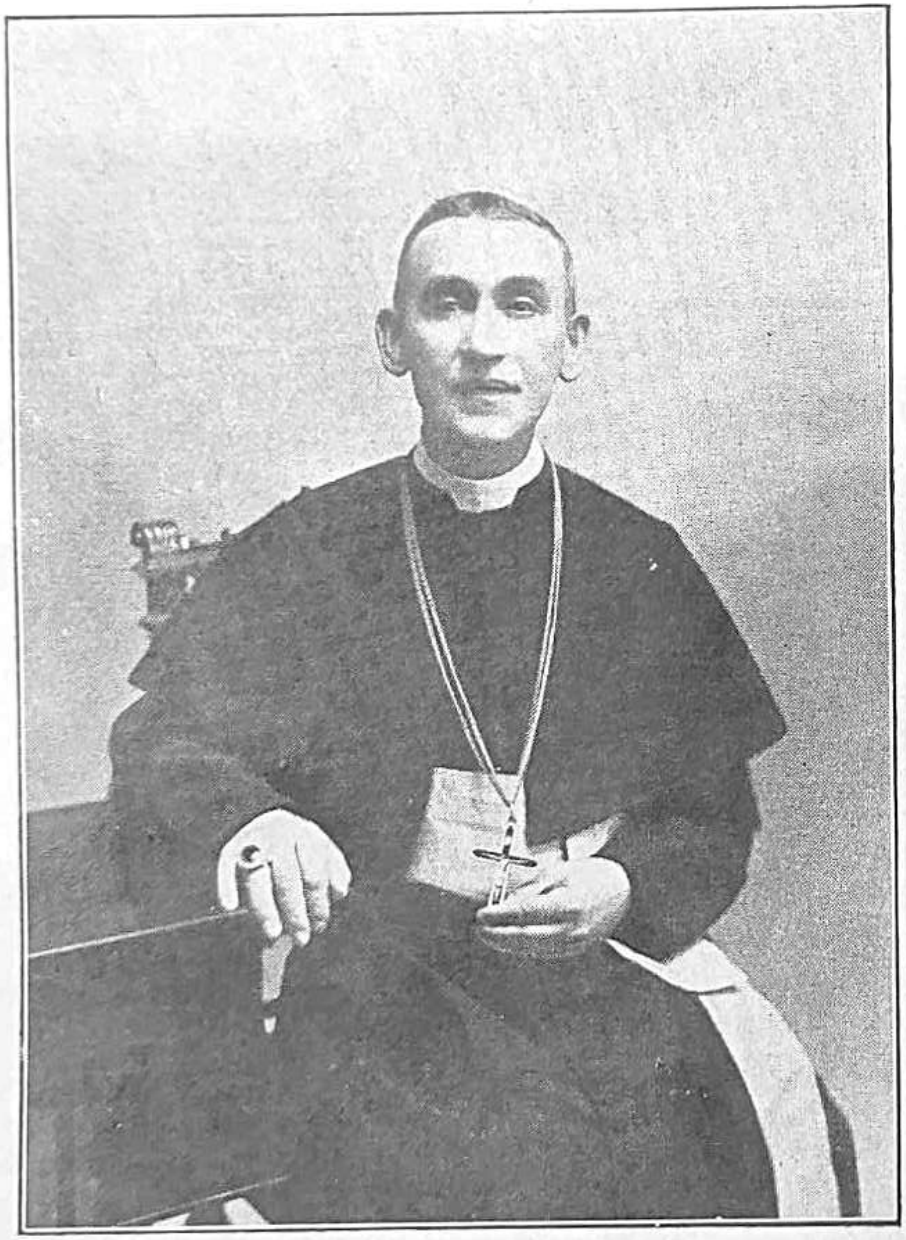

Dr JOSIP LANG
biskup-svetac

KALENDAR

SV. ANTE

ZA SVETU GODINU

1925.

UREDNIK DR JOSIP ANDRIĆ

Ovaj se kalendar dobiva kod NARODNE PROSVJETE, ZAGREB I., POŠT. PRETINAC 109., a može se naručiti i na adresu DR JOSIP ANDRIĆ, ZAGREB, TRENKOVA UL. 1. Cijena je kalendaru s poštarinom 6 D 50 para.

47/25

Tiskara Narodne Prosvjete z. s. o. j. u Zagrebu.

Što treba da znamo o ovoj svetoj godini?

Sveta se katolička godina slavi svakih 25 godina.

Ova je sveta godina počela na Badnjak g. 1924. te traje do Badnjaka g. 1925.

Hrvatsko hodočašće prigodom ove svete godine ide u Rim pred Duhove g. 1925. te će ponijeti sv. Ocu Papi krasan kalež kao dar hrvatskog naroda prigodom ove svete godine i prigodom tisuće godišnjice hrvatskoga kraljevstva.

Svi će se katolici u ovoj svetoj godini natjecati, kako da što ljepše dokažu svoju katoličku svijest. Mi ćemo to pokazati najbolje tim, ako u svakoj našoj kući budemo imali, držali i čitali dobro katoličko štivo i ako na Dan katoličke štampe, na Petrovo g. 1925., saberemo što više darova za katoličku štampu, o kojoj danas najviše zavisi, hoće ji naša draga domovina i ostati predzide kršćanstva, kao što je već preko tisuću godina bila. Što je nekad bilo junaštvo i mač, to su danas knjige i novine. Osvjetlajmo u tome ove svete godine lice svom dragom hrvatskom narodu!

SIJEČANJ — JANUAR

Dani		Crkveni kalendar	Franjevački kalendar
Č	1	Novo ljeto. Obr. G.	
P	2	Makarije ☽	
S	3	Genoveva	
N	4	Ime Isusovo	
P	5	Telesfor p.	bl. Ruđero 1. R.
U	6	Bogojav. (Sv. 3 kr.)	
S	7	Marcel bisk., Val.	bl. Mat. Đirđent. 1. R.
Č	8	Severin op., Erhard	
P	9	Julijan	
S	10	Pavao pustinjak ♍	
N	11	1. po Bogoj. Sv. Ob.	
P	12	Ernest op.	
U	13	Hilarij	
S	14	Feliks m.	Hil. i bl. Odor. 1. R.
Č	15	Mavro op.	
P	16	Marcel papa	Berard i drugovi 1. R.
S	17	Antun pustinjak	
N	18	2. po Bog. St. s.Pet. ♐	
P	19	Priska m., Kanut	bl. Bern., Tomai d. 1. R.
U	20	Fabijan i Sebast.	
S	21	Agneza djev. i m.	
Č	22	Vincencij i Anast.	
P	23	Zaruke Bl. Dj. M.	
S	24	Timotej bisk. ●	
N	25	3. po Bogoj. Obr. P.	
P	26	Polikarp bisk. i muč.	
U	27	Ivan Zlatousti	
S	28	Julija, Ildefons b.	
Č	29	Franjo Saleški b.	
P	30	Martina djev. m.	Hijacinta 3. R.
S	31	Petar Nol. pr. ☽	bl. Ludovika 3. R.

Bilješke.

Sajmovi u siječnju. 2., 3. i 4. Virovitica. — 4. Velika Gorica. — 7. Đurđevac, Jaska i Ivanec (kod Varaždina). — 8. Klanjec. — 10. Požega. — 14. Cerna. — 15. Crkvenica. — 16. i 17. Osijek. — 20. Novska, Okučani, Križevci, Žrnovica (kod Splita). — 20., 21. i 22. Đakovo. — 21. Zlatar, Topolovac. — 28. Orahovica. — 30. Vrbovec. — 30. i 31. Vinkovci.

VELJAČA — FEBRUAR

Dani		Crkveni kalendar	Franjevački kalendar
N	1	4 po Bog. Ignacij	bl. Andreja 1. R.
P	2	Svijećnica	
U	3	Blaž biskup (Vlaho)	bl. Veridijana 3. R.
S	4	Veronika, Andr. K.	Jos. iz Leon. kapucin
Č	5	Agata djev. muč.	Petar i dr. muč. 1. R.
P	6	Doroteja djev. muč.	
S	7	Romualdo	bl. Rizer i dr. 1. R.
N	8	**Sedamdeset.** Ivan ●	
P	9	Ćiril, Apolonija	
U	10	Skolastika djev.	
S	11	Ukaz G. Lurd.	
Č	12	Eulal., 7 ut. r. Mar.	
P	13	Fuska dj., Katarina	Iv. od Triore m. 1. R.
S	14	Valentin m. (Zdravko)	bl. Ivana Vales. 2. R.
N	15	**Šezdeset.** Faustin	Pren. tijela s. Ant. Pad.
P	16	Julijana djev. ☾	bl. Filipa Mar. 2. R.
U	17	Konstancije muč.	
S	18	Simeon b., Flavijan	
Č	19	Konrad prizn.	Konrad iz Piač. 3. R.
P	20	Euherij b.	Petar Trijerski 1. R.
S	21	Eleonora djev.	
N	22	**Pedesetn.** Stol. Petr.	Margar. Korton. 3. R.
P	23	Petar Damjan ●	bl. Izabela 2. R.
U	24	Matija apost.	
S	25	Pepeln., Vikt. †	bl. Sebastijan 1. R.
Č	26	Aleksandar muč. †	
P	27	Leandar muč. †	
S	28	Teofil Rom. †	bl. Antonija Fir. 3. R.

Bilješke.

Sajmovi u veljači. 1. Županja. — 2. Beletinec. — 3. Dubrovnik, Čakovec, Hercegovac, Kloštar-Ivanić, Koprivnica, Krapina, — 5. Velika Gorica. — 6. Đurđevac. — 9. Dugoselo, — 10. Donja Stubica. — 10., 11. i 12. Šid. — 11. i 14. Vrpolje. — 12., 13. i 14. Ruma. — 13. Zabok. — 14. Ivanec, Kašina, Krapinske Toplice, Križevci, Podravski Novigrad, Samobor. — 15. Brezovački hum, Veliki Zdenci. — 19. Varaždinske Toplice. — 21. Gundinci, Valpovo, Vrpolje. — 24. Neletinec, Davor, Dubrava, Petrovaradin, Rasinja, Vrpolje. — 25. Ozalj. — 26. Kloštar-Ivanić.

OŽUJAK — MART

Dani		Crkveni kalendar	Franjevački kalendar
N	1	1. Čista. Albin b.	
P	2	Simplicij ☽ †	bl. Agneza Praš. 2. R.
U	3	Kunigunda djev. †	
S	4	Kazimir (Kvatr.) †	
Č	5	Eusebij †	Ivan od Križa 1. R.
P	6	Felicita, Miroslav †	Koleta djev. 2. R.
S	7	Toma Akvinski †	
N	8	2. Pačista. Iv. od B. †	
P	9	Franjka Rim. †	Katarina Bolonj. 2. R.
U	10	40 mučenika †	
S	11	Eulogij, Herak. ● †	bl. Ivan Fabrijan. 1. R.
Č	12	Grgur Veliki †	
P	13	Rozina †	bl. Anđeo od Pize 1. R.
S	14	Matilda †	
N	15	3. Bezim. Longin	
P	16	Heriberto †	
U	17	Patrik b., Gert. ☾ †	
S	18	Ćir. J., Ed. (Sl.) †	bl. Salvator 1. R.
Č	19	Josip, z. B. D. M. †	
P	20	Niketa †	bl. Hipolit Gal. 3. R.
S	21	Benedikt. †	
N	22	4. Sredop. Oktavij.	Benvenut 1. R.
P	23	Oton †	
U	34	Gabrijel arkand. ☿ †	
S	25	Blagovijest	
Č	26	Emanuel †	bl. Dijego K. kapucin
P	27	Ivan Dam., Rup. †	
S	28	Ivan Kapist., Guntr.	Ivan Kapistran 1. R.
N	29	5. Gluha. Ćiril	
P	30	Viktor, Kvirin †	
U	31	Amos, Balbina †	

Bilješke.

Sajmovi u ožujku. 1. Vukovar, Sv. Ivan Žabno. — 2. Orahovica. — 5. Našice. — 8. Čazma, Dugoselo. — 10. Gornja Rijeka, Našice, Pitomača, Nedjelište. — 12. Đurđevac, Ivanićgrad, Kostajnica, Pregrada, Legrad. — 13. Velika Gorica. — 18. Šišljavić. — 14. i 19. Feričanci. — 16. Sikirevci. — 17., 18. 19. Šid, Novi Slankamen. — 18. Otok, Slatina. — 19. Bizovac, Brod na Kupi, Cetingrad, Krapina, Lasinja, Levanjska Varoš, Lipovljani, Podravski Novigrad, Sikirevci, Sunja, Varaždin, Vrbovec, Obrovac (Dalm.). — 20. Gornja Stubica, Grubišnopolje, Mitrovica. — 21. Kloštar. — 22. Bednja, Donji Miholjac. — 24. Donja Stubica, Krapinske Toplice. — 25. Nova Gradiška, Novska, Podvinje. — 26. Bosiljevo, Klanjec, Koprivnica, Križevci, Lepoglava, Stenjevec, Sv. Ivan Zelina, Vel. Gorica, Vel. Pisanica, Rakićan. — 26., 27. i 28. Čalma. — 29. i 30. Lendava. — 30. Petrinja.

TRAVANJ — APRIL

Dani		Crkveni kalendar	Franjevački kalendar
S	1	Hugo ☽ †	
Č	2	Franjo Paulski †	bl. Leopold 1. R.
P	3	7 ž a l. B. D. M., R.	
S	4	Izidor bisk. †	Benedikt Filad. 1. R.
N	5	6. **Cvijetna.** Vincencije	bl. Mar. Kresc. 3. R.
P	6	Siksto †	
U	7	Hegerij †	
S	8	Dionizije, Albert †	bl. Julijan 1. R.
Č	9	Vel. četvrtak, ⊛ †	
P	10	Vel. petak, Ezek. †	
S	11	Vel. subota, Leo †	
N	12	**Uskrs.**	
P	13	Uskrsni pon.	
U	14	Justin muč., Tiburc.	
S	15	Anastazija	
Č	16	Turibije ☾	Zavjeti sv. Franje
P	17	Rudolf	
S	18	Apolonij	bl. Andrija 1. R.
N	19	1. **Bijela.** Krescencij	Konrad Ark. 1. R.
P	20	Sulpicij	
U	21	Anselmo	
S	22	Soter i Kajo	bl. Franjo Fabr. 1. R.
Č	23	Juraj muč., Adalb. ●	bl. Egid. Asiški 1. R.
P	24	Fidelis muč.	Fidel Sig. kapucin
S	25	Marko evanđel.	
N	26	2. po Ukrsu. Kl. i M.	
P	27	Petar Kan., Peregrin	bl. Jakob Ilirski 1. R.
U	28	Pavao od Križa	
S	29	Zašt. sv. Jos., Pet. m.	
Č	30	Katarina Sijenska dj.	bl. Benedikt kapucin

Bilješke.

Sajmovi u travnju. 1. Darovar, Stari Mikanovci. — 3. Sobota (Prekom.) — 3. Gornji Miholjac. — 4. Gaj, Moravče, Virje. — 4. do 8. Brod na S. (prve dane marvom, zadnja dva robom). 4.. 5. 6. Mitrovica. — 5. 6. i 7. Šimanovci — 5. Požegu (robom). — 7. Pakrac, Brod n. S. = 8. Sošice. — 7., 8. i 9. Erđevik, Grubišno polje, Pitomača. — 15. Ivanska. — 17. Bjelovar — 18. Lasinja. — 20. Čazma, Kravarsko. — 21. Babina greda (marveni), Bosiljevo, Bučica, Đurđevac. Gračac. — 24. Ilok, Belec. — Ivanićgrad. — 24., 25. i 26. Đakovo. — 25. Vrbovec, Beletinec, Rača. — 26. Zagreb. — 27., 28. i 29. Virovitica. — 28. Orahovica. — 29. Prezid. 29. i 30. Vukovar.

SVIBANJ — MAJ

Dani		Crkveni kalendar	Franjevački kalendar
P	1	Filip i Jakov ap. ☽	bl. Julijan 1. R.
S	2	Atanasij	
N	3	3. po Usk. Naš. Kr.	
P	4	Florijan, Monika	bl. Ladislav 1. R.
U	5	Pijo V. papa	
S	6	Ivan pred vratima	
Č	7	Stanislav b. i m.	
P	8	Miholjice Ⓜ	
S	9	Grgur Naz.	
N	10	4. po Usk. Izid. selj.	
P	11	Franjo H.	
U	12	Nerej i Ahilij m.	bl. Guido Kort. 1. R.
S	13	Servacij muč.	Pet. R. 1. R., b. Ger. 3. R.
Č	14	Bonifacije muč.	
P	15	Sofija, Ivan d. l. S. ☾	
S	16	Ivan Nep. m.	
N	17	5. po Usk. Paskal	Paskal Bajlon 1. R.
P	18	Venancij } Molitveni,	Feliks Kant. kapucin
U	19	Celestin } prosni dani	Ivon 3. R., b. Teof. 1. R.
S	20	Bernardin }	Bernard. Sijen. 1. R.
Č	21	Spasovo, Feliks	Krisp. Viterp., kap.
P	22	Helena i Julija ●	bl. Iv. For. m. 1. R.
S	23	Desiderij (Željko)	
N	24	6. po Usk. Ivana	bl. Iv. Prado m. 1. R.
P	25	Urban, Grgur p.	Prenos tijela sv. Fran.
U	26	Filip Nerij	
S	27	Sv. Beda, Ivan P.	
Č	28	Augustin bisk.	bl. Herkulan 1. R.
P	29	Mar. Mag. P., Maks. m	
S	30	Ferdinand ☽	Ferdinand kralj 3. R.
N	31	Duhovi	Anđela Meriči 3. R.

Bilješke.

Sajmovi u svibnju. 1. Vivodina, Mrkopalj, Banovajaruga, Ivanec, Ludbreg, Vel. Gorica, Virje. — 2. Murško Središte. — 3. Orahovica, Križevci, Sisak. — 4. Koprivnica, Kutina, Vrbovec, Trogir. — 5. Andrijevci, Dalj, Krapina, Valpovo, Knisko polje, Cazin. — 6., Gora. — 7. Sošice, Varaždinske Toplice. — 8. Dugoselo, Karlovac, Kloštar, Okučani. — 9. Ludina. — 10. Gaj, Pokupsko. — 11. Podgorač. — 11. do 13. Zemun. — 13. Vojakovec, Požega (marvom). — 13. do 16. Vinkovci. — 14. Vugovec — 15. Ivanićgrad, Pitomača, Suhopolje, Vel. Zdenci, Omiš, Zenica. — 16. Budinšćina, Krapina, Podgorač, Sv. Ivan Zelina, Racka, Kaniža. — 16. do 20. Ferićanci. — 17. do 20. Nuštar. — 18. Maruševac. — 19. Gornja Stubica. — 20. Požega, Varaždin, Golunbici. — 22. Jaska, Križ, Samobor. — 23. Farkaševci. — 25. Ivanec, Humski brod, Sesvete. — 26. Moravče-Bjelovar. — 29. Bjelovar. — 31. Osijek, Trogir.

LIPANJ — JUNIJ

Dani		Crkveni kalendar	Franjevački kalendar
P	1	Duh. poned., J.	Bl. Feliks Nik. kapuc.
U	2	Erasmo bisk.	
S	3	Klotilda (Kvatr.) †	bl. Andrej Spel. 1. R.
Č	4	Kvirin bisk.	Poč. devet. sv. Ant. P.
P	5	Bonifacije bisk. †	
S	6	Norbert †	
N	7	1. po **Duh. Presv. Tr.**	
P	8	Medardo	
U	9	Primo i Fel.	
S	10	Margarita	Poč. devet. Srcu Isus.
Č	11	**Tijelovo**, Barnaba	
P	12	Ivan Fakundo	
S	13	Antun Pad.	*Antun Padov.* 1. R.
N	14	2. **po Duh.**, Bazilij	
P	15	Vid	
U	16	Franjo Regis	
S	17	Adolf	
Č	18	Marko i Marcel	
P	19	Srce Isusovo,	bl. Mihelina 3. R.
S	20	Silverij	
N	21	3. **po Duh.**, Alojzije	
P	22	Pavlin	
U	23	Alban m.	
S	24	Ivan Krstitelj	
Č	25	Prosper, Vilim	
P	26	Ivan i Pavao, Vigil.	bl. Benvenut 1. R.
S	27	Ladislav	
N	28	4. **po Duh.**, Lav p.	
P	29	**Petar i Pavao**	Dan katoličke štampe
U	30	Spomen sv. Pavla	

Bilješke.

Sajmovi u lipnju. 1. Indija, Osijek. — 2. do 4. Sr. Karlovci. — 3. Budinšćina. — 3. do 7. Brod. — 5. do r. Suhopolje. — 8. Kloštar, Našice. — 10. Podvinje. — 11. Brezovica. — 12. Pregrada. — 13. Cetingrad. Ilok. Križ, Našice, Otok, Skrad, Drniš, Knin, Trogir. — 14. Šišljavić. — 15. Karlovac, Novska, Pitomača, Pokupsko, Vrbovec, Nedeljišće. — 15. Sošice, Rakićan. — 17. Belec. — 18. Stenjevec. — 20. Čerević. — 21. Garčin, Otok, Valpovo, Ozalj, Samac, Zlatar. — 20. do 22. Babska. — 22. Kaptol, — 23. Vukovar, Benkovac. — 24. Delnice, Vrpolje, Vukovar, Sutjesko. — 25. Ivanska, Kloštar-Ivanić, Sv. Ivan Zelina. — 27. Dugoselo, Gundinci, Krapina, Križevci, Beletinec. — 28. Donja Stubica. — 29. Bribir, Petrovaradin, Šamac, Čakovac, Livno Makarica. — 30. Đurđevac, Gundinci, Ivanićgrad, Pokupsko, Virovitica, Budinšćina.

SRPANJ — JULIJ

Dani		Crkveni kalendar	Franjevački kalendar
S	1	Presveta krv Isus.	
Č	2	Pohod Bl. Dj. Mar.	
P	3	Heliodor	
S	4	Udalrik	
N	5	5. p. D., Ćir. i Met.	
P	6	Izaija prorok ◍	
U	7	Vilibaldo	
S	8	Elizabeta, Kilijan	Elizab. kr. Port. 3. R.
Č	9	Brcko b., Anatolija	Veronika Jul. dj. kap.
P	10	Amalija dj.	
S	11	Pijo I. papa	Nikola i dr. muč. 1. R.
N	12	6. po Duh., Mohor ☾	
P	13	Margareta	
U	14	Bonaventura	Bonav. ser. dokt. 1. R.
S	15	Henrik	bl. Anđel. Marsc. 3. R.
Č	16	Gospa od Karmela	Kanoniz. sv. Fr. Asiš.
P	17	Aleksij	
S	18	Kamilo	bl. Šimun 1. R.
N	19	7 .p. D., V. Paulski	
P	20	Ilija prorok ●	
U	21	Danijel pr., Praksed.	Franjo Solano 1. R.
S	22	Marija Magdalena	
Č	23	Apolinar b. m.	
P	24	Kristina dj. m.	Lovro kap. bl. Lj. 2. R.
S	25	Jakob apostol	
N	26	8. p. D., Ana m. BDM.	
P	27	Pantaleon	bl. Marija Mart. dj. kap.
U	28	Inocent m., Vik. ☽	
S	29	Marta	
Č	30	Abdon i Senen m.	
P	31	Ignacij Lojolski	

Bilješke.

Sajmovi u srpnju. 2. Koprivnica, Kutjevo, Rakičan. — 4. Livno. — 5. Kloštar, Ludina. — 6. Sv. Ivan Žabno, Benkovac. Erdevik, — 7. Jasenovac. — 8. Donji Miholjac. — 9. Slatina. — 11. Dubrava, Obudevac. — 12. Davor, Ivanićgrad, Slatina. — 13. Ličko Petrovo selo, Okučani, Sošice, Zagreb. — 15. Bakar, Novigrad Podravski. — 16. Ludbreg. — 17. Ivanska. — 18. do 20. Čerević, — 18. i 19. Osijek. — 19. Rajevo-selo. — 20. Lipovljani, Pitomača, Metković, Bos. Gradiška. — 21. Ivanec, Vel. Gorica. — 22. Sunja, Kapela. — 23. Čazma. — 24. do 26. Đakovo. — 24. Sobota. — 25. Karlovac, Nuštar, Pleternica, Podsused, Varaždin, Virje, Rab, Šibenik. — 26. Dugoselo, Grac, Nuštar, Rab. — 27. Sv. Ivan Želina, Rab. — 28. Samobor, — 29. Đurđevac. — 30. Sv. Petar Orehovac. — 31. Mitrovica, Pregrada, Stara Pazova.

KOLOVOZ – AUGUST

Dani		Crkveni kalendar	Franjevački kalendar
S	1	Petar u okovima	
N	2	9. p. D., Porcijunk.	*Porcijunkula*
P	3	Augustin bisk. zagr.	
U	4	Dominik pr.	
S	5	Snježna Gospa	
Č	6	Preobraž. Isus.	
P	7	Kajetan	bl. Agatanđ. i Kas. kap.
S	8	Cirijak, Largo i S.	
N	9	10. p. D., Roman	
P	10	Lovro mučenik	
U	11	Suzana muč.	
S	12	Klara	Klara Asiška 2 R.
Č	13	Hipolit i Kasijan m.	
P	14	Eusebij pr.	
S	15	**Vel. Gospa (Uz. B. D. M.)**	
N	16	11. p. D., Rok, Joak.	Poč. dev. sv. Lj. 3. R.
P	17	Hijacint	
U	18	Helena	
S	19	Srce Mar., Lj. b.	Ljudevit Tolos. 1. R.
Č	20	Stjepan kr.	
P	21	Ivana Francis. ud.	
S	22	Timotej	
N	23	12. po D., Filip B.	
P	24	Bartol apost.	
U	25	Ljudevit kr.	Ljud. kr., zašt. 3. R.
S	26	Pelagija	Rok. 3. R.
Č	27	Josip Kalasancije	
P	28	Augustin b.	
S	29	Glavosjek Iv. Krst.	
N	30	13. po Duh., R. Lim.	
P	31	Rajmundo	

Bilješke.

Sajmovi u kolovozu: 1. Brod, Mitrovica, Omiš, Prijedor. — 2. Ilok, Virovitica, Križevci, Čakovac, Zvornik, Knin, Sinj, Zaostrog. — 3. Ludina, Opuzen. — 3. do 6. Vinkovci. — 4. Lupoglav. — 5. Vrbovec. — 6. Farkaševac. — 7. Šišljavić. — 8. Čazma. — 10. Babina Greda, Mrkopalj, Našice, Makarska. — 11. Vivodina Zlatar, Žerovnica. — 12. Novigrad Podravski. — 13. do 15. Morović, Zemun. — 13. i 14. Stari Jankovci. — 14. Sv. Ivan Zelina. — 15. Andrijevci-Rokovci, Cerna, Crikvenica, Našice, Sinj, Zaostrog, Žepče, Orašje, Kobaš. — 16. Cetingrad, Stara Gradiška, Stenjevac, Bjelovar, Moravče, Kloštar-Ivanić. Jasenovac, Novi (kod Trogira), Žepče. — 16. do 18. Mostar. — 18. Desinić, Virje, Sanski most. — 19. Hercegovac. — 20. Mursko Središće. — 21. Nova Gradiška, Valpovo, Zagreb. — 12. do 24. Tovarnik. — 24. Kutina, Popovača. — 25. Sobota, Varaždin. — 26. Sokolovac, Županja. — 27. Drniš, Derventa. — 28. Andrijevci. — 29. Ivanić, Derventa, Županja. — 31. Slatina.

RUJAN — SEPTEMBAR

Dani		Crkveni kalendar	Franjevački kalendar
U	1	Egidij ap.	bl. Bernard Ofid. kap.
S	2	Zenon m., Maks. dj. ⊛	
Č	3	Mansvet b., Serafina	
P	4	Rozalija dj.	Ruža Viterb. dj. 2. R.
S	5	Laurentij, Justin. b.	bl. Gentil. bl. Pel. 1. R.
N	6	14. p. D., Zaharija pr.	
P	7	Marko Križev., Reg.	
U	8	*Mala Gospa* (R.BDM.)	bl. Serafina 2. R.
S	9	Petar Klav., Gorgon.	
Č	10	Nikola Toledski ☾	
P	11	Proto i Hij., m., Pulh.	
S	12	Ime Marijino	
N	13	15. p. D., Amat b.	
P	14	Uzvišenje sv. Križa	
U	15	7 ž. B. Dj. M., Nik.	
S	16	Ljudmila (Kvatr.) †	
Č	17	Rane sv. Franje, L.	*Rane sv. Franje A.*
P	18	Josip Kup., T. V. † ●	Josip Kupert. 1. R.
S	19	Januarij bisk. m., †	
N	20	16. p. D., Eustahij	
P	21	Matej evanđelist	
U	22	Mauricij m.,	
S	23	Lino, Tekla dj. m.	
Č	24	Bl. Dj. M. za otkup s.	
P	25	Kleofa m. ☽	Pacifik Severin. 1. R.
S	26	Ciprijan i Just. m.	
N	27	17. p. D., Kuzma i D.	Elzearij 1. R.
P	28	Većeslav kr.	
U	29	Mihajlo arhanđel	
S	30	Jeronim pr.	

Bilješke.

Sajmovi u rujnu: 1. Kutjevo, Dubrava, Vidovec, Bos. Petrovac. — 2. Nuštar. — 4. Krap. Toplice, Ludina. — 4. do 6. Smeljci. — 6. do 8. Golubinci. — 7. Sv. Ivan Zelina, Vrbanja. — 8. Dvor, Semeljci (robom), Rača, Jasenovac, Sv. Martin, Skradin, Bukovac, Travnik, — 8. do 9. Vacar-Vakuf. — 9. Drnje, Kloštar-Ivanić, Mrkopalj, Petrijevci, Slunj. — 10. pokupko. — 11. Podsused. — 12. Kamanje, Kapela, Vrbanja. — 13. Pitomača. — 13. i 14. Vukovar. — 14. Križevci, Međurić, Sisak. — 15. Kravarsko, Križ. — 16. Orahovica. — 17. Krapina. — 17. do 19. Virovitica. — 18. Varaždin. — 18. i 19. Gaboš. — 19. do 12. Bos. Kostajnica, Srebrenica. — 20. Drniš, Obudovac. — 20. i 21. Bos. Gradiška. — 21. Virje. — 22. Ivanićgrad, Sv. Jelena (kod Čakovca). — 23. Sv. Ivan Žabno. — 25. Indiša, Donji Miholjac. — 26. do 29. Cerna. — 27. Drenovci, Soljani, sv. Kuzma, Podturen. — 28. Đulaves, Nuštar. — 28. i 29. Erdevik. — 29. Jelenje, Karlovac, Pokupsko, Sunja, V. Kopanica, Sv. Rok. — 29., 30. Ljubuški, Travnik. — 30. Gorjani, Madžarevo, Kotoriba, Strigova, Skradin.

LISTOPAD — OKTOBAR

Dani		Crkveni kalendar	Franjevački kalendar
Č	1	Remigij biskup	
P	2	Sv. Andeli čuvari ☽	
S	3	Kandid	
N	4	18. p. D., Franjo As.	**Blagdan sv. Franje Ser.**
P	5	Placid m.	
U	6	Bruno pr., Vj. dj. m.	**Marija Franc. dj. 3. R.**
S	7	Sv. Krunica BDM.	
Č	8	Brigita ud.	
P	9	Dionisij bisk. m., ☾	
S	10	Franjo Borg. pr.	
N	11	19. p. D., Nikasij	**Osmina sv. Franje**
P	12	Maksimilijan m.	**Serafin M. kapucin**
U	13	Eduardo kr., Kol.	**Danijel i dr. muč. 1. R.**
S	14	Kalist p.	
Č	15	Terezija djev.	
P	16	Hedviga	
S	17	Sv. Margareta Al. ●	
N	18	20. p. D., Luka ev.	
P	19	Petar Alkant.	**Petar Alkantar. 1. R.**
U	20	Vendelin, Irena, F.	
S	21	Uršula dj.	
Č	22	Kordula dj.	
P	23	Ignacij b. cargr.	
S	24	Rafael arkandel ☽	
N	25	21. p. D., Hrisan. i D.	
P	26	Demetrij, Amando	**bl. Bonavent. P. 1. R.**
U	27	Sabina m., Frum.	
S	28	Simon i Juda, T. ap.	
Č	29	Narcis biskup	
P	30	Marcel muč., Kl.	**bl. Anđelo Akr. kapuc.**
S	31	Vuk ☽	**bl. Kristofor. R. I. R.**

Bilješke.

Sajmovi u listopadu: 1. Ljubuški. — 2. Gradište. — 4. Ivanićgrad, Mače, Trgovišće, Grbavica. — 6. Šišljavić. — 8. Požega. — 10. Ruma, Varaždin, Ivanska. — 11. Sv. Ivan Žabno, Jajce. — 12. Gornji Miholjac. — 13. Gradište, Popovača, Čakovec, Benkovac, Knin, Jajce. — 14. Lepoglava. — 15. Požega (robom), Vel. Gorica, Vrbovec, Zlatar. — 16. do 18. Novi Slankamen. — 17. Osijek. — 17. i 18. Sotin. — 18. Bučica, Đurđevac, Križevci, Novska, Topolovac. Lendava. — 19. Vel. Bastaji. — 20. Bjelovar, Lupoglav, Starigrad. — 21. Dugoselo. — 23. Čazma, Ilok. — 25. Suhopolje, Ada. — 26. Bjelopolje, Mursko Središće. — 26. do 28. Đakovo. — 27. Feričanci. — 2. i 28. Erdevik. — 28. Garešnica, Kloštar-Ivanić, Koprivnica, Zagreb, Subotica. — 29. Mitrovica, Vinkovci, Novi Sad. — 30. Dalj, Šid, Bugojno, Srebrenica. — 31. Mitrovica, Šid, Tolisa.

STUDENI — NOVEMBAR

Dani		Crkveni kalendar	Franjevački kalendar
N	1	22. p. D., Svi Sveti	bl. Raimerij Ar. 1. R.
P	2	Dušni dan, J. b.	
U	3	Hubert	
S	4	Karlo Boromejski	
Č	5	Emerik pr.	Sv. ostanci
P	6	Leonardo pr.	
S	7	Engelberto b. m.	
N	8	23. p. D., Gotfrid ☾	
P	9	Teodor m.	
U	10	Andrija Avelin	Poč. devet. sv. Elizab
S	11	Martin biskup	
Č	12	Martin papa	
P	13	Stanislav Kostka	Didak 1. R.
S	14	Josafat, Iv. trog.	
N	15	24. p. D., Leopold	
P	16	Edmundo ●	Agneza Asiška 2. R.
U	17	Grgur čudotv. bisk.	
S	18	Roman m.	
Č	19	Elizabeta	Elizabeta, zaštit. 3. R.
P	20	Feliks Val. pr.	
S	21	Prikazanje Bl. Dj. M.	
N	22	25. p. D., Cecilija	
P	23	Klement ☽	
U	24	Ivan od Križa	
S	25	Katarina dj. m.	
Č	26	Silvester op., Konr.	Leonard 1. R.
P	27	Virgilij bisk.	Delfina djev. 3. R.
S	28	Sosten uč. sv. Pavla	Jakob od Mar. 1. R.
N	29	1. Adv. Saturnin	Svi sveti franjevci
P	30	Andrija ap. ○	

Bilješke.

Sajmovi u studenom: 1. Bakar, Feričanci, Nova Gradiška, Šid, Livno, Tolisa. — 2. Sv. Iv. Žabno, Legrad, Bugojno, Livno. — 3. Vel. Gorica, Vrbovec. — 4. Grubišnopolje, Darda. — 5. Oriovac, Varaždin. — 6. Ivanićgrad, Šimanovci, Beletinec. — 7. i 8. Čalma. — 8. Bošnjaci, Kutjevo (robom), Okučani, Glamoč. — 9. do 11. Lovas. — 10. Gornja Stubica. — 11. Bošnjaci, Čepin, Križevci, Petrovaradin, Virje, Vrbovsko. — 12. Brezrnički Hum. — 13. Brckovljani, 13. do 15. Vukovar. — 14. Trogir. — 15. Babinagreda, Dubrava, Vel. Zdenci. — 19. Đurđevac, Ruma, Sisak. — 20. Orahovica. — 21. Čepin, Virovitica (rob)., Drniš, Makarska. — 22. do 26. Brod. — 23. do 25. Nijemci. — 23. i 24. Osijek. — 24. i 25. Suhopolje. — 25. Gaj, Belec, Našice, Orahovica, Zabok, Čakovac. — 27. do 29. Andrijevci-Rokovci. — 30. Andrijevci, Bakar, Našice, Sv. Ivan Zelina, Virovitica.

PROSINAC — DECEMBAR

Dani		Crkveni kalendar	Franjevački kalendar
U	1	Eligij b., Natalija	bl. Antun Bonf. 1. R.
S	2	Bibijana dj.	
Č	3	Franjo Ksaver	
P	4	Barbara dj. m.	
S	5	Sava opat	
N	6	2. **Adv.** Nikola b.	
P	7	Ambrozij bisk.	
U	8	**Bezgr. Z. B. D. M.** ☾	
S	9	Leokadija dj. m.	Elizabeta i Del. 3. R.
Č	10	Judita, Pr. k. Lor.	
P	11	Damas papa	bl. Hugolin 3. R.
S	12	Maksencij muč.	Našašće tij. sv. Franje
N	13	3. **Adv.** Lucija dj. m.	
P	14	Spiridijon bisk.	
U	15	Kristijana dj., C. ●	
S	16	Adelhajda ud. (K.) †	Početak božić. devet
Č	17	Lazar b. m.	
P	18	Oček. por. B. D. M. †	
S	19	Vladimir, Nemesij †	
N	20	4. **Adv.** Amon, Lib.	
P	21	T o m a apostol	
U	22	Zenon m., Demet. ☽	
S	23	Viktorija dj. m.,	bl. Nikola F. 1. R.
Č	24	B a d. Ad. i Eva †	
P	25	**Božić, Rod. Krist.**	
S	26	S t j e p a n pr. m.	
N	27	**N. po Bož.** Iv. ev.	
P	28	Nevina dječica	
U	29	Toma bisk. muč.	
S	30	David kralj ○	
Č	31	Silvester papa	

Bilješke.

Sajmovi u prosincu : 2. Šikloš. — 2. do 4. Sr. Karlovci. — 4. Novigrad Podravski. — 5. Zlatar. — 6. Krapina, Pleternica, Vinica, Sobota. — 7. Jaska, Koprivnica. — 8. Bučica, Lipovljani. — 8. do 15. Velika Kaniža. — 9. Kloštar-Ivanić, Zagreb. — 10. do 13. Šid. — 13. Legrad, Nedelišće. — 14. Žerovnica. — 19. Slatina (robom.) — 21. Gornji Rajić, Ivanićgrad, Karlovac, Samobor, Varaždin, Virovitiva (robom). — 24. Križevci.

Čudo svetog Antuna.

MORE ŠUTI. A SVETAC JE STAO
NA OBALI, NA KAMENJU TVRDOM,
KRAJ JABLANA POD MALENIM BRDOM,
PA JE RIBE K SEBI DOZIVAO:

»DOĐIDERTE, MILE RIBE MOJE,
POSLUŠAJTE RIJEČI VJEČNOG SPASA,
KAD IH LJUDI DO OVOG SE ČASA,
ZAGREZLI U GRIJEHU, KLONE... BOJE!...«

I GLE ČUDA! RIBE JATOM GRNU
K OBALI, IZ VODE DIŽU GLAVE,
PA SLUŠAJU RIJEČI BOŽJE SLAVE.

I KO SUNCE NOĆ KAD GONI CRNU,
TO JE TRGLO GRIJEŠNE LJUDSKE DUŠE,
DA SE GLASU BOŽJEM NE OGLUŠE.

STEVAN.

Kalež hrvatskog naroda.

Na Badnjak 1924. godine otvorio je sv. Otac Papa na crkvi sv. Petra u Rimu sveta vrata, koja se samo svakih 25 godina otvaraju. Tim je započela sveta godina sviju katolika cijelog svijeta. I gle, sa svih strana i iz najudaljenijih krajeva hrle tisuće i tisuće vjernika k vječnom gradu, k ovim svetim vratima. Milijuni će doći k podnožju Petrova nasljednika.

U isto vrijeme slavi hrvatski narod tisuću godišnjicu svoje samostalne države, kojoj je baš iz papinskoga Rima, od Petrova nasljednika pred ravnih tisuću godina došlo prvo priznanje potpune samostalnosti s naslovom kraljevine. Papa je prvi priznao hrvatsko kraljevstvo, i od tog časa je Hrvatska ušla u red glavnih tadanjih država. Da nije tog papinog priznanja bilo, ne bi ni hrvatski narod sada slavio ove svoje tisuće godišnjice.

Tako je eto u uskoj vezi pitanje hrvatske države s vrhovnom glavom katoličke Crkve. Tako je i ova naša narodna tisuća godišnjica u uskoj vezi s jubilarnom, svetom katoličkom godinom. Pa kada se među ostalim narodima i Hrvati ove godine spremaju na hodočašće u Rim, imat će to hodočašće ne samo katoličko nego i narodno značenje. Pred tisuću godina je papa Hrvatskoj pomogao do državne samostalnosti, a sada će hrvatski narod nakon tisuću godina za to papi posvjedočiti svoju zahvalnost i nepokolebivu odanost. Baš za Duhove tići će hrvatsko hodočašće u Rim i donijeti sv. Ocu Papi zlatan kalež kao dar hrvatskog naroda u spomen tisuće godišnjice hrvatskoga kraljevstva. Na drugi dan Duhova služit će sv. Otac Papa sv. misu iz toga kaleža za veću sreću hrvatskog naroda.

Kalež je dakle dar hrvatskog naroda namjesniku Kristovu prigodom ovog narodnog i katoličkog jubileja. Kalež kao simbol patnja, što ih je hrvatski narod kroz ovih tisuću godina morao proći za vjeru i dom, i ujedno kao simbol ljubavi, koja je spremna sve žrtvovati za svoju vjernost prema Crkvi. U tom će kaležu hrvatskog naroda biti sadržan smisao cijele naše narodne prošlosti, naše duše, naših borba, naših pobjeda i naših nada u budućnost. I dao Bog, da taj kalež bude i zalog velikoga blagoslova, koji nam je potreban, da hrvatski narod izdrži kao predziđe kršćanstva i sada i za svu budućnost!

Dr Josip Andrić.

Bijeli orači.

Prva je brazda bila izorana. A kad je čika Mirko okrenuo plug i zaorao drugu razdu, ovako je idući za plugom sebi govorio:

— Gle, kako ovaj novi plug dobro ore. A cijelo mi se selo rugalo, što sam prvi prestao orati onako, kako se od starine kod nas oralo. Ali ne marim ja, šta drugi kažu. Kad vidim, da je nešto dobro,

idem za tim, pa ma šta bilo. Uvijek treba gledati, kako ćeš od boljega na bolje doći. Ne obaziri se puno ni lijevo ni desno, već gledaj dobro pred sebe i one, koji pred tobom idu. Prošla su stara vremena i život je danas drukčiji. A taj život i od nas koješta drugo traži, što stari nisu ni znali ni trebali. Gle samo onog mog Ranka: sasvim drukčiji momak, nego što smo mi nekad bili! Tom samo da je neko mudrovanje i čitanje i orlovanje, i šta ti je sve znam! Doduše vrijedan je i valjan, svašta zna i u svašta se razumije. E dakako, to su ti knjige! A da nije toga, tko zna, šta bi iz njega bilo! Danas ti je sve otišlo naopakim putem. I gotovo bih reko: tu zbilja može da pomogne samo nešto takvo, što mi stariji nismo poznavali.

Jasnim proljetnim zrakom širila se pjesma ševina i miješala se s mirisom svježe zemlje.

— Svi smo mi ko ova nepoorana njiva, — govorio je čika Mirko u sebi dalje orući treću brazdu. — Ako je pustiš, korov će na korov izrasti i ništa od nje ne će biti. Te tako njiva do njive i eto ti cijele naše domovine. Ali malo je orača na njoj. Tek je nekoliko brazda izorano, a druge polagano odmiču. A vrijeme ne pita, već leti. I šta smo ti mi tako? Sirotinja, pusta sirotinja! Zakorovljena njiva! Više je u nas zavisti, nego marljivosti! Više nazatka, nego napretka! Više zloće, nego dobrote! Više mržnje, nego ljubavi! I kuda nas to vodi? Kuda ćemo dospjeti?

Kad je zazvonilo podne, čika Mirko je stao, skinuo šešir i počeo da se moli. A usred te molitve najedared mu se učinilo, kao da vidi cijelu četu bijelih orača, gdje oru sve ove njive, dokle mu oko seže. Oru, kao da im se svijetli plugovi i ne dotiču zemlje, a iz svake izorane brazde niču i izlaze uvijek novi i novi orači. Oru i pjevaju, a iz daljine kao da ih hiljadu zvona svojom divnom zvonjavom prati. I sunčani sjaj kao da im svaku brazdu pozlaćuje suhim zlatom. A sunce spustilo i skupilo svoje zrake u ogromni sjajni križ od neba do zemlje. I najedared su orači svi poklekli pred tim križem na molitvu. A pred svima, gle, zar nije ono čika Mirkov Ranko? ....

Sva je njiva bila već skoro poorana. Brazde su disale svježim proljetnim mirisom i cijeli je kraj odisao nekim čarom, koji te budi, diže i zanosi, te vidiš svu dragu domovinu kao jednu njivu, na kojoj nove brazde počinju da oru orači novog Božjeg pokoljenja...

*

Kad se čiko Mirko pred veče vratio s poorane njive kući, već je i Ranko bio dovršio svoje poslove. I već se nekoliko seoskih momaka skupilo oko njega pred kućom na klupi, a on ima govori:

— Božja je njiva velika, a poslenika malo. Oranje je na njoj teško, ali je plod obilan. I mi smo momci u svakom selu pozvani na to oranje, da brazdama, koje izoremo, dođu sijači Božjeg

sjemena, Kristove misli. Dok naši vršnjaci večerom idu širom ili postajkuju po kapijama i pod dudovima, mi ćemo na Božje oranje, koje našem selu i hrvatskom narodu nosi blagoslovenu budućnost....

Momcima su sijevale oči divnim žar-plamenom, kao da su unaokolo padale zvijezde s večernjega neba i posipale selom stazu, kojom će bijeli orači i iz ovog sela poći na Božje oranje...

Napisao *dr Josip Andrić.*

Hrvatski svetac naših dana.

(Spomen biskupu svecu dru Josipu Langu.)

Njegov se život kretao između triju zagrebačkih crkava: katedrale, crkve sv. Marije i crkve sv. Franje. Na putu između tih crkava uvijek smo ga sretali. Kraj crkve sv. Franje je stanovao, u crkvi sv. Marije je bio nekad župnik, a s katedralom ga je vezala njegova kanonička i biskupska čast. Ali kao što je svojim stanom bio najbliže crkvi sv. Franje, tako je životom svojim bio najsličniji velikom asiškom svecu siromahu: sirotinja mu je bila srcu najbliža, njoj je sve, što je imao, razdavao, pa je i umro kao potpuni siromah. A najradije je zalazio u crkvu sv. Marije, ne samo zato, što je bio osobiti štovatelj Gospin, nego i zato, što se oko te crkve kupi nekako najviše sirotinje, koju je on tu ispovijedao, tješio, darivao i učio ljubavi prema

Bogu. U svojoj je biskupskoj časti bio uvijek ponizan, pa kad si ga vidio, da ulazi u katedralu ili da izlazi iz nje, ne bi ni pomislio, da je biskup. Na ulici je svakoga, koga je poznavao, prvi pozdravljao. I gotovo si uvijek mogao u njegovoj blizini vidjeti kakvoga siromaha ili kakvu siromašnu bakicu, koja je u nevolji sigurnu pomoć iščekivala samo od njega, oca zagrebačke sirotinje.

Njegov svetački život bio je poznat svuda po Zagrebu, pa i oni, koji preziru sve, što je katoličko, morali su iskreno priznati, da je biskup Lang bio najuzorniji svećenik. — »E, kad bi svi takvi bili!« mogao si toliko i toliko puta čuti. A kad je umro, sa zvucima katedralskih zvona širio se od usta do usta cijelim Zagrebom glas: »Umro je svetac!« I taj je glas letio i dalje preko rijeka i gora širom hrvatskih krajeva, pa si i tamo, gdje se nikad prije nije ni znalo za biskupa Langa, mogao čuti glas: »Umro je svetac!«

Biskup dr Josip Lang rodio se 25. siječnja 1857. u selu Lepšiću kod Ivanićgrada. Već u ranoj svojoj mladosti pokazivao je vrlo veliku pobožnost. Dok su se druga djeca igrala, on je znao s križem da se zavuče u samoću i u molitvu. Srednju je školu svršio u Zagrebu, te je bio uzor svim ostalim đacima, a osobito je tadašnji nadbiskup-kardinal Mihalović bio veseo, da je mogao to dobro dijete primiti u svoj nadbiskupski orfanotrofij. Bogoslovske je nauke svršio u Rimu, pa je tamo i postao

doktorom filozofije, a iz teologije nije radi slaboga zdravlja mogao načiniti doktorat. Godine 1883. bio je u Zagrebu zaređen za svećenika u istoj onoj nadbiskupskoi kapelici, gdje je iza smrti ležao na odru i kuda je svijet nekoliko dana grnuo, da vidi mrtvoga sveca. Zatim je bio 10 mjeseci kapelan u Zlataru, a cijeli je ostali život proveo u Zagrebu kao duhovnik u bolnici milosrdnih sestara, kao profesor ženske preparandije, kao duhovnik i ravnatelj bogoslovskog sjemeništa, kao župnik sv. Marije, kao kanonik i kao biskup. Bio je izvrstan propovjednik, te je svojim propovijedima osvajao i oduševljavao. Za biskupa je bio posvećen 1915. godine. Bio je 41 godinu svećenik i 9 godina biskup. On je napisao i dosta knjiga o vjerskom životu. Zanimao se mnogo i za prosvjetno podizanje hrvatskog naroda te je bio i predsjednik Hrvatskog Katoličkog Narodnog Saveza, koji vodi glavnu brigu za hrvatsku katoličku prosvjetu po svim našim krajevima. Silno je žalio, što već dvije godine nemamo nijednih hrvatskih katoličkih svagdanjih novina, pa je još dva tjedna prije svoje smrti potpisao proglas, u kom se pozivaju Hrvati katolici, neka se što prije slože i skupe među sobom novac za katolički dnevnik. Svetac je znao, koliko za današnji vjerski život vrijede novine. I to mu je bila zadnja poruka hrvatskom narodu.

Umro je na blagdan Sviju Svetih 1924. godine u $6^3/_4$ sata ujutro. Otišao je k svima svetima u slavu Božju, i to baš u subotu, na dan Gospin, koju je

toliko štovao, ljubio i slavio. On je sad zagovornik Hrvata pred Svevišnjim. Nad grobom njegovim možete svaki dan naći koju pobožnju dušu, gdje se moli ovom našem svecu. Glas o njegovoj svetosti dopro je i do Rima, pa moramo vruće željeti, da ga i sv. Otac Papa proglasi blaženim i svetim. To doduše ide polako, ali Bog će dati, da i na zemlji bude proslavljen ovaj skromni sluga Božji i apostol sirotinje. I naša to molitva može ubrzati.

Napisao dr Josip Andrić.

Čovjek pred Golgotom.

PROTRNUO SI S BOLI, ŠTO JE RANILA
KO OŠTRAC GRUDI TVOJE,
I GLEDAŠ, GLEDAŠ, KO DA IŠTEŠ MELEMA
ZA LJUTE RANE SVOJE.

I GLEDAŠ — RUKOM KO DA HOĆEŠ KRVAVE
DA RANE SVE OTKRIJEŠ,
PRED SVIJETOM BIJELIM DA IZ DUŠE ČEMERNE
NA RANE SUZE LIJEŠ.

NE... PUSTI SRCE NEKA BOLNO KRVARI,
NEK TVOJA KRV SE TOČI.
NE... NE DAJ TVOJE NI DA JEDNOM PROSUZE,
NI JEDNOM SUZOM OČI.

NE... NE DAJ RUCI DA RASKINE KOPRENU,
ŠTO TVOJE KRIJE RANE.

NE... NE DAJ SRCU DA NA USTA PROTUŽI —
NE, NE DAJ NI DA ŠANE.

U ONOG GLEDAJ, ŠTO SA VRHA GOLGOTSKOG
RASPETE RUKE ŠIRI,
KO SVE DA HOĆE DA NA GRUDI PRIVIJE,
ŠTO VAPI DA SE SMIRI.

U ONOG GLEDAJ, ŠTO KRVARI, JAGANJCA,
KRVARI S RANA LJUTIH,
I GLAVU, TRNJEM OKRUNJENU, PRIGNUO
I ŠUTI — ŠUTI — ŠUTI...

I RUKE PRUŽI, KO DA SVOJE RASTVARAŠ
NA SVETOM VRHU GRUDI
I SRCE NUDIŠ A NA GOLIM RUKAMA,
ŠTO KRVAVO SE RUDI.

I RUKE PRUŽI, KAO KRUNU TRNOVU
DA SAMOM SEBI VIJEŠ —
NA OLTAR PRAVDE KAO S KRVLJU HRISTOVOM
I SVOJU KRV DA LIJEŠ...

Marin Sabić.

Četvrti kralj.

(Legenda.)

Tri su se kralja sastala kod svjetla iste zvijezde. Nosili su zlato, tamjan i mirhu: nosili su darove kralju, Bogu i čovjeku.

Ali četvrti je kralj, najstariji i najmudriji kralj, zakasnio na teškim i mučnim putevima svijeta.

Zar možda svojom krivnjom? Ne. I on je čekao bogat, mudar i uzvišen na objavljenu zvijezdu.

Čim ju je ugledao, dao se, a da ni časka časio nije, na put preko gora, mora i ravnica. Ali zvijezda nije sjala ni išla ravno nebom kao onoj trojici prvih kraljeva: zvijezda se četvrtoga kralja često zaustavljala, skoro na svakom koraku, a četvrti je kralj morao strpljivo čekati, dok se ne makne dalje.

Zašto? Tu je drumom išao siromašan gladan putnik, a četvrti mu je kralj dao kruha. Tamo je opet sreo zalutalog čovjeka, koji se smrzavao od zime, pa ga je četvrti kralj obukao i poveo na pravi put. U gradu je bio čovjek, koji je tražio utjehe, i četvrti ga je kralj utješio doista bratskim riječima.

A zvijezda se zaustavljala nad svakim gladnim i bijednim čovjekom i nad svakim, koji je trpio, i četvrti je kralj gladne nahranio, a one, koji su trpjeli, utješio. Tako je četvrti kralj išao, išao i išao, dok se zvijezda jednoga dana nije — iza trideset i tri godine putovanja — zastrla.

Bio je u Jerusolimu te je vidio ženu, gdje plače.

— Ubili su moga Kralja! — govorila je, pa je i kralj s njome plakao, a onda je naokolo pitao tko li je to bio, koga su ubili.

— Zar nisi vidio Kralja? — upita ga netko, pa onda slegnuvši ramenima doda: — Dolaziš, kasno! Već su ga odvezli!

A kralj je plakao i opetovao kao ona žena:

— Odvezli su moga Kralja! Nikada ga ne ću vidjeti ni upoznati!

Ali nekakva mu se ruka položila na rame.

— Prijatelju, — reče mu neki glas, — zašto plačeš?

— Odvezli su moga Kralja, a ja ne znam, kuda su s njim! Znaš li to možda ti!?

A slatki je glas pun sućuti nastavio:

— Jesi li to ti, koji si dao kod neke kuće kruha djetetu?

— Jesam, — reče četvrti kralj, — pa što da sam drugo i učinio? Bilo je gladno.

— To je dijete bio on! A sjećaš li se onog nesretnika, kojega si oslobodio iz ropstva i kazne?

— Znao sam, da je nevin, pa sam ga morao obraniti i spasiti, — opet će četvrti kralj.

— Bio je to on! Bio je to uvijek on u svim onim bijednicima, koje si putem sreo. Raduj se, kralju! Upoznao si ga, služio si mu ljepše, nego li svi oni, koji su mu se divili i slijedili ga!

— Stranče, — usklikne kralj, — zašto mi tako govoriš? Ne razumijem te.

Ali blagi mu glas odgovori:

— Zaista, zaista ti kažem, štogod si učinio jednomu od tih bijednih ljudi, meni si učinio.

Kralj zadršće.

— Stranče, — reče, — ostani sa mnom! Jesi li ti možda sam Kralj, kojega tražim? Molim te, reci mi svoje ime!

Ali on je iščeznuo. No kao da je htio odgovoriti na molbu, najedamput se rastrgnu oblaci, koji su bili zastrli nebo, a zvijezda se ukaže krasnija i sjajnija nego ikad. Njene su zrake pale ravno na Goru Muka. I u tom je svjetlu kralj ugledao težak, jak križ, krvav trnov vijenac te grčki, latinski i hebrejski napisane ove riječi:

„Isus Nazaretski, kralj židovski!

Četvrti kralj klekne. Ne, nije došao kasno, Na putu života ne možemo nikada zakasniti, ako odano slušamo zvijezdu, koja Božjim svjetlom sja na naše čelo.

Napisao *Alberto Viviani.*

Devet klasova.

(Pripovijetka iz seljačkog života.)

I.

Na samo Antunovo, kad je u našem selu crkveni god, bili su u čiča Kuzmanovoj kući svatovi. Njegova se jedinica Mara udaje za Tunju Šipragovog. Momak, da mu treba para tražiti: vrijedan, valjan, pametan i čuvaran, a čestit, što samo može biti. Nema takvoga ni u devet sela. Niie doduše bogat, malo ima svoga, ali toga i ne treba. Dao je Bog čiča Kuzmanu, hvala mu i slava, dosta, pa će biti i za njeg i za njegovu jedinicu, a i za Tunju dosta, i još bi se tu i petero djece, dadne li Bog, moglo othraniti.

Elem, Tunja se priženio u čiča Kuzmanovu kuću.

— Šta ćete vas dvoje sami, — govorio mu je čiča Kuzman, — a i šta ću ja bez vas? Nego eto da budemo zajedno na ovom, što je i moje i vaše, pa će nam svima biti i više blagoslova i sreće.

Tunja se nije otimao. Njegov otac ima još dva sina i dvije kćeri, pa ono desetak jutara nije kadro sve da snese. A čiča Kuzmanovih dvadeset i pet jutara treba bome radne ruke.

— Samo ako budu jedno drugom tako dobri, ko što su vrijedni, jaki i zdravi! — govorila je strina Kaja, sestra čiča Kuzmanova, koja je u drugom selu udata, pa je i ona sa svojom kćeri došla u svatove.

— Da, to i ja velim! — klimne čiča Kuzman zamišljeno glavom. — Znaš i sama, da je Mara svoje glave. I ja sam s njome imo već sto muka. Ona dodoše Tunju od srca voli, ko i on nju, al vrag ne spava. Doduše Tunja je duša od čovjeka, pa će već znati, kako treba da udesi prema njoj.

— Eh, šta ćeš! Mora nekad i čovjek prema ženi da udešava! — uzdahne strina Kaja, pa skrene u drugi divan.

A Tunja je bio danas sretan i presretan uz svoju dragu Maru, za kojom je tako dugo u svome srcu željkovao. Ona je bila tvrda, ni za kojeg momka nije marila, pa bome ni za njega. I još lanjskog Antunova pobjegla mu je, kad je htio da je sprovede od crkve do kuće. Bila je divlja. Svi su je

se momci kanili, kad je bila takva, samo Tunja nije mogao da je zaboravi. I u najvećoj nevolji srca svoga utekao se svetome Antunu. Znao je, ako mu on ne pomogne, da su mu onda sve nade propale. I zbilja se isprva činilo, da mu je i to badava. Tu se jednog dana desilo, da je čiča Kuzmanov vranac pobjegao iz štale i stao da bježi selom, a kod kuće je bila sama Mara. Izletila je na sokak, ali za vrancem dakako da nije mogla. I nije znala, šta da uradi. Oca joj do večera ne će biti, a vranca ipak ne može pustiti, da bježi, kud ga je volja. Zvala je jednog i drugoga komšiju, ali i oni su bili negdje u svom poslu. I tako je Mara išla sokakom sve misleći, što će i kako će, kad najedared eto ti Tunje, gdje joj vodi vranca. Prvi put je sad vidjela i osjetila, da joj on nije ko drugi momci. I samo što ga je milo pogledala, pa je već sve krenulo drugim putem. To je bilo u proljeće. Odsad ona više nije mogla biti bez njega, a on je bio u devetom raju. I eto na Antunovo su postali svoji. U svojoj prevelikoj sreći Tunja nije mogao dosta da zahvali svom nebeskom imenjaku, koji mu je ipak od Boga izmolio ono, što je na ovom svijetu najvruće želio.

II.

Prošlo je iza toga tek mjesec dana, a Tunja je već vidio, da se s njegovom Marom nešto čudno zbiva. Kao da ga je počela odnemarivati. Nestajalo je u nje onih dragih pogleda, pa je postajala

šutljivija i zamišljenija. Kad bi joj on šta rekao, a njoj je bilo, da baš drukčije načini, nego što on veli. Ni sama nije znala, zašto joj to tako dolazi. A Tunja je stao da trpi: užasne su to muke bile za njegovu dušu, kad je videći Maru takvu pomišljao, da ga ona možda nikad nije pravo ni voljela.

Bilo je baš pred Ilinje, kad su čika Kuzman i Tunja bili i zadnju njivu poželi. I kad je posao bio gotov, ostavili su usred njive samo još devet klasova. A kad je s crkve zazvonilo podne, poklekli su kraj tih devet klasova na molitvu, da Bog i za buduću godinu blagoslovi njihove njive obilnim rodom. Za te molitve, dok su oni još klečali, došla je Mara sa srpom te je i tih devet zadnjih klasova požela i svezala ih u snopić, da ih tako kao njivin blagoslov čuva te da onda zrnje tih klasova prvo posije, kada dođe vrijeme novome sijanju.

Kad je Tunja kod toga posla gledao Maru- učinili mu se, da je još nikada nije toliko volio kao sada. Ali Mara nije za to mnogo marila, nego kao da je postajala sve tvrđa. Trajalo je to dane, tjedne i mjesece. I baš kad je zrnje onih devet klasova njivina blagoslova opet bilo posijano, one je večeri Tunja skrenuo u čika Tominu birtiju i prvi put se vinom malko ugrijao, da utaži u svojoj nutrini ono, što je u njemu palilo i izgaralo. A odsad je to Tunja češće činio.

Zabrinuo se čiča Kuzman, kad je vidio, šta biva. Opazio je on dobro, odakle to dolazi. Govorio je Mari, neka, za Boga, pazi na svoga čovjeka, ali ona bi samo slegla ramenima, okrenula se i otišla za svojim poslom.

Prošla zima, došlo i proljeće, a Tunja srtao u sve gori očaj. Sve je već selo klimalo glavom i govorilo, da to ne će dobro svršiti.

. . . Poklekli su kraj tih devet klasova . . .

— A tome je samo ona tvrda ženska glava kriva! — govorili su ljudi, pa i žene nisu mogle reći, da nije.

Tako je došlo i opet Antunovo. Opet se svijet zgrnuo sa svih strana na proštenje Sveca, koji je narodu najviše omilio. Tunje prvi put u životu na taj dan nije bilo u crkvi. Sjedio je u čika

Tominoj birtiji. I već je bio dobrano ugrijan. A našlo se tu i drugih, koji baš nisu više bili sasma trijezni. Pa kako u takvom prilikama već biva, došlo je i tu bog-te-pita radi čega do nekog pravdanja. I riječ po riječ, pa je bome došlo i do gustoga. U žestini dovikne neki Tunjin vršnjak iz drugog sela Tunji:

— Da nisi posto sudopera svoje žene, ne bi te tu bilo!

— Tko? Jel' ja? — skoči Tunja, a oči mu sijevnu pijanim bijesom.

I nije čekao, da mu onaj iznova rekne, nego potegne prema njemu. Onaj skoči, poleti iz gostione, pa ravno na svoja kola. A Tunja za njim te pred birtijom zgrabi ciglu, da se njome baci za onim na kolima. Ali ni onaj nije stajao skrštenih ruku, već kad je vidio, šta je, zgrabi pušku, koja je ležala u kolima, pa prije nego što je Tunja mogao da baci ciglu, uperi onaj pušku i odapne. Tunja se sruši, a onaj ošine konje i odjuri, kao da ga vile nose.

Svijet je baš išao iz crkve, pa se sve sjatilo oko Tunje, koji je tu pred birtijom ležao u krvi...

III.

Mara nije pravo znala, šta to s njome biva, samo je osjećala, da je ona svemu kriva. Kad je ono na Antunovo puška pogodila njenoga Tunju, pa kad ga je ugledala onako krvavog i bez svijesti, ljuto je zacvilila i ko da je najedamput progledala

i spoznala, da je Tunju gurnula pred pušku. I prođe joj dušom sva bol, koju žensko srce može da očuti, a iz duše se diže topli vapaj: „Pomozi, sveti Antune, samo još sada, spasi mi ga, sve ću okajati!" I baš taj čas otvori Tunja oči, zagleda se u nju, ali se vidjelo, da je ne prepoznaje....

Još istog je dana odvežen u grad u bolnicu. Ali Mara se nije micala od njega, već ga je sama htjela da njeguje, kao da se bojala, da joj ga drugi ne će izliječiti.

— Maro, jesi li ti to? — šapnuo je teškom mukom, kad je prvi put došao k sebi.

— Jesam, Tunja moj, ja te čuvam, ja te nikom ne dam! — zajeca ona.

A njemu se prelije blažen osjećaj licem, kao da se pred njim otvara novi raj...

*

Tunja je ozdravio. Rana je bila teška, ali nije bila neizlječiva. A Mara nije prestala da se utječe Padovanskome Svecu, velikome pomoćniku u svakoj nesreći. I kao što je Svetac Tunju uslišao, da mu dade Maru, tako je i njoj pomogao, da joj vrati Tunju. Pa kad se Tunja dva mjeseca iza Antunova vratio opet zdrav kući, ovila mu je Mara na kućnim vratima ruke oko vrata i rekla mu kroz suze:

— Uđi, Tunja, sada tek dolazi naša sreća! Prošli smo veliku kušnju. Ja sam ti mnogo kriva. Oprosti i zaboravi sve boli, koje sam ljuto oka-

jala! I neka odsad naš život bude neprekidna sreća!...

Sa suzama radosnicama kazivao je od tog doba čiča Kuzman svima, kako je njegova jedinica postala sasvim drukčija i kako je pod njegov krov ušla sreća, koja već lijepe godine traje, i ako Bog da, nikad je više nestati ne će.

Napisao *dr Josip Andrić.*

Čudesa u Bogorodičinom gradu.

Sveti Ivan apostol govoreći u svome evanđelju o muci Isusovoj završava ovim tiječima: »I onaj, koji vidje, posvjedoči i svjedočanstvo je njegovo istinito.« (Ivan 19, 35.) I ja sam ovog ljeta u Gospinu gradu Lurdu na svoje oči vidio čudo, što ga Bog tamo čini, pa evo da vam to posvjedočim i ispripovijedim, što sam vidio i doživio.

U Lurd sam stigao 21. kolovoza 1924. izjutra. Upravo je bilo veliko francusko narodno proštenje i vlak je za vlakom dolazio u grad Bogorodičin. Za kratko je vrijeme u samom Lurdu bilo oko sto tisuća hodočasnika, a među njima je bilo oko 1.500 bolesnika. Možete zamisliti vrevu po lurdskim ulicama, oduševljene pjesme i molitve pred blagoslovenom Špiljom i u trima crkvama. Ja sam već i prije bio u Lurdu, a sada sam htio vidjeti, kako

liječnici u tako zvanom liječničkom uredu ustanovljuju čudesna ozdravljenja, koja se u Lurdu dešavaju. U taj liječnički ured mogu samo liječnici, svećenici i novinari. Ja sam se iskazao novinarskom iskaznicom, pa su tako i mene pustili unutra, te sam vidio u nekoliko dana 17 čudesa, koja su se tih dana u Lurdu dogodila. Samo jedno da ovdje spomenem.

Gospođica Paula Parizot, koja je 24 godine stara i uči za liječnicu u Parizu, bolovala je od svibnja 1921. godine na sušičavoj upali trbušne opne sa sraslinama i s otvorenim ranama. Prije nego što je došla u Lurd, bila je triput operirana bez uspjeha. Bila je primila već i zadnju pomast, tako joj je bilo zlo. A na putu u Lurd još je u željeznici pala sa svoga ležaja, pa se teško ozlijedila tako, da su joj se crijeva vidjela. Ta teška bolesnica bila je već drugi dan, čim je stigla u Lurd i čim se okupala u Gospinoj čudotvornoj vodi, zdrava. Bolova je i rana nestalo. Liječnici su je tri dana pregledavali te su njih tridesetorica ustanovili, da je samo čudom mogla od svoje bolesti ozdraviti.

Vidio sam, kako rekoh, na svoje oči 17 takvih čudesnih ozdravljenja. Pa zar je onda čudo, da je neka učiteljica bezvjerka, koja je s jednim istomišljenikom samo iz radoznalosti došla, tu jasno vidjela, da ima Bog, i da se obratila? Vidio sam je, gdje kleči pred okrunjenom Gospom. A onaj mladić bezvjerac počeo je da pije lurdsku vodu te je odlučio sa svijećom u ruci poći u lurdskoj procesiji.

Tako se eto u Lurdu čudom vraća ne samo tjelesno, nego i duševno zdravlje.

Mnogo bi se toga dalo ovako nabrajati i pripovijedati o divotama iz tog Bogorodičinog svetišta, gdje Isus ozdravljuje bolesnike, kao što je to nekoć činio, dok je propovijedao u Judeji i Galileji. I zato svima vama, koji ovo čitate, preporučam, da jedamput i vi odete u Lurd, pa da i vi to vidite i da posvjedočite svima. I svjedočanstvo će ovo dobro doći osobito onima, u kojih je vjera malaksala.

Znajte, da i naš hrvatski narod čeka samo tolika sreća, koliko u njem bude jaka vjera.

Napisao dr Ivan Merz.

Stari savjetnik.

(Priča.)

U davno doba vladao je nad nekom državom mlađahni jedan kralj te je za svoje savjetnike i ministre uzeo same mlade ljude. Za prvih godina njegova kraljevanja nastale su veoma sušne godine te je u toj državi zavladao užasan glad. I sazove kralj svoje savjetnike i ministre, da se posavjetuje s njima, što da učine, da narod spase od gladi. Savjetnici i ministri predložili su kralju, prvo neka rekvirira sve žito, što ga još ima u državi, pa neka se podjednako svima dijeli, i drugo neka dade pogubiti sve stare ljude, koji su se već

dosta života naživjeli, pa mogu umrijeti, da mlađima ostane više hrane. I kralj je na to pristao.

Čim je izašla kraljeva naredba o tome, da se mora sve žito predati državi, a svi starci da se moraju poubijati, nastao je po cijeloj državi jauk i lelek. U nekom seocu živio je u to doba čestit starina seljak. Njegovi su ga mnogobrojni sinovi ljubili više nego sve na svijetu. Svaka im je očeva riječ bila mila i sveta, pa su je slušali i izvršivali, kao što se izvršuje zapovijed Božja. Kad su oni saznali za kraljevu zapovijed, ljuto se zabrinuše, što će biti s njihovim dobrim ocem. Da žrtvuju oca, koji ih je othranio i koji je tisuće puta otkinuo zadnju koricu kruha od svojih ustiju, samo da njih nahrani? Da okrutnome kralju na milost i nemilost predadu ono, što im je najmilije na svijetu? Ne, nikada! Ako su u svemu uvijek bili kralju poslušni, u tome ga ne će poslušati: svog starog oca ne dadu, pa makar oni svi redom tu ljubav prema svom ocu glavom platili. Što su odlučili, kod tog su ostali, pa su starog oca sakrili u bačvu, koju su spremili u podrum i na kojoj su ostavili tajnu pukotinu, da kroz nju starcu daju hranu.

Međutim kad je u državi sve žito bilo rekvirirano a svi starci poubijani, nije ipak nestalo gladi, nego je bivao od dana u dan sve strašniji. Nastala je divlja jagma za koricom kruha i prava tučnjava oko svakog zalogaja. Ljudi su gladovali i umirali, a koji su preživjeli, vukli su se kao

sjene okolo po selima i gradovima. A kad je iza zime, koja je najgora bila, opet došlo proljeće, trebalo je posijati njive, da urode žitom, pa da nestane gladi. No čime da ih zasiješ, kad ni zrna više za sjeme nema? To je mučilo sav narod, to je mučilo i sinove onoga starca. I odoše sinovi k ocu, koji je čamio u bačvi, pa ga upitaše, što da učine.

— Djeco! — odgovori im starac tihim glasom. — Imate slamnati krov na kući. Poskidajte ga i izmlatite još jedamput. Možda će se naći još koje zrno, koje je zaostalo, pa to posijte!

I sinovi poslušali očev savjet. Sjatilo se cijelo selo, da vidi lude starčeve sinove, kako mlate slamu s krova. Pa tko je vidio, da se prazna slama mlati? Čudio se svijet, ali još više se snebivao od čuda, kad se ispod izmlaćene slame ipak našlo zrnja. Starčevi sinovi su to zrnje posijali, njive im rodile, a svim ostalima polja obrasla dračem.

— Gle ovih varalica! — govorio zavidni svijet. — Toliki je narod pomro, jer nije imao šta da jede, a ovi posakrivali žito. Ubijmo ih, ubijmo!

Dočuo to i kralj, pa pozvao starčeve sinove k sebi, da im sudi, što su se ogriješili o njegovu naredbu te nisu predali sve žito državi radi zajedničke prehrane. A oni će kralju:

— Nismo se mi, svijetli kralju, ogriješili o taj zakon. Sve smo mi žito predali državi. Ali ako smo se ogriješili, naš je grijeh, što smo sijedog oca utajili i nismo dali, da bude ubijen.

— I to ste se usudili učiniti? — ljutito će kralj.

— Da nismo, svijetli kralju, proti tvojoj naredbi oca poštedili, bili bi i mi poginuli od gladi. A ovako nam je on svojim savjetom pomogao, da smo opet došli do sjemena, koje smo posijali.

Sad je istom kralj vidio, koliko vrijedi savjet starijih ljudi, pa je odmah svoje dosadašnje mlade savjetnike otpustio i dao dovesti sijedoga starca iz sakrivenog zakloništa, da mu on odsad bude glavnim savjetnikom. I od tog vremena krenulo je u državi sve na bolje: brzo je bio uklonjen glad, pa je već za nekoliko godina zavladalo veliko blagostanje u cijelom narodu one države.

Napisao *Drago Gubarov.*

Još jedan svetac našeg naroda.

Malo se kod nas zna za svece, koji su se rodili iz naših krajeva i iz našeg naroda. U ovogodišnjoj svetojeronimskoj »Danici« i u ovogodišnjem »Kalendaru sv. Franje« napisao sam već o nekima, pa evo neka jedan od tih nepoznatih naših ugodnika Božjih, kojega je Crkva proglasila svetim, bude i ovdje spomenut, da i njega naš svijet štuje kao uzor života i kao zaštitnika pred Bogom.

SVETI PETAR GAUDENCIJE.

Od davnine je živjela u Dalmaciji u gradu Splitu na obali mora obitelj, koja se zvala Gaudia ili

Gaudencija. To je latinski naziv, a u hrvatskom jeziku bi se to reklo Veselić. Jedan se dio te porodice, kažu, preselio u grad Osor na otoku Cresu. Cres je hrvatski otok, koji je nažalost u ovom posljednjem svjetskom ratu došao pod talijansku vlast. Taj se otok nalazi u našem Jadranskom moru nedaleko od otok Krka. Tu se dakle rodio naš svetac prezimenom Gaudencije, a imenom Petar. Iz njegova života znamo, da je bio biskup u Osoru. Bio je sveta života. Postio i molio mnogo. Podizao je samostane, da se što više hrvatske mladeži u njima posveti i tako poveća slava Božja. Na koncu je svoga života i sam skinuo biskupsko odijelo i pošao u samostan, da bude ponizni redovnik. To se dogodilo ovako.

Plemić je neki htio da se vjenča sa svojom bližom rođakinjom. Kad to biskup nije dopustio, provalio je na sam Uskrs u vrijeme svečane službe Božje s oružanom četom u crkvu, da ga prisili. Neustrašivi mu ie biskup izašao ususret i izopćio ga je iz Crkve. Budući da su mnogi građani pristali uz toga plemića, udario je biskup cijeli grad interdiktom, t. j. kaznom, da se u njemu ne smije obavljati služba Božja, dijeliti sv. sakramenti i pokopati pokojnici po crkvenom obredu. A Bog je kaznio onoga plemića tako, da je umro naglom smrću, jer je navalio na biskupa, koji je od Crkve Isusove postavljeni predstavnik svete vjere.

Sve je to tako rastužilo revnoga biskupa, te se spremio na put u Rim, da se ondje istuži ocu kršćanstva, Papi, da ga on utješi. Nakon dvije godine vraćao se opet u Osor k svomu stadu po nagovoru sv. Oca, ali je na putu u gradu Ankoni u Italiji obolio. Za vriieme svoje bolesti upozna volju Božju, da postane redovnik, i obuče jednostavno redovničko odijelo sv. Benedikta mjesto svečanog biskupskoga. Svoj je dvogodišnji redovnički život sprovodio u samostanu sv. Benedikta u Neoportu blizu Ankone. Umro je oko 1044. godine. Tijelo mu je prenešeno iz Neoporta u Osor u katedralnu crkvu, gdje se i danas čuva.

Napisao *dr Pavao Lončar.*

Tunjica.

(Seoska pripovijetka.)

I.

Bila je najljepša djevojka u selu. Najljepša i najbolja, a svome djedu jedina pomoć i oslon u starosti. Koliko i koliko puta je deda Đuka znao da rekne:

— Eh, da mi nije moje Tunjice, zacijelo već davno ne bi ni mene više bilo!

I samo bi onda rukavom obrisao oči, na koje bi mu navrle suze u sjećanju na davno prošle dane. Što je bilo, prošlo je. Mnogo se u životu napatio, mnogo je u životu i izgubio, ostala mu je samo

još ova kućica i unuka. Pa i nju, Tunjicu, hoće da mu ugrabe. Ljepota je ona, i nije čudo, da mnogo momačko oko na njoj zapinje. Sva se sela naokolo za nju propitkuju. Zna to deda Đuka. Dolazi to i do njegovih ušiju. I uvijek mu je teško pomisliti, da će se možda netko naći, tko će je odvesti u drugo ili u treće selo. A šta će on onda?

Tako je on pred veče znao da sjedne na sokak na klupu i stao da misli svakojake misli. A i Tunjica bi svako veče došla, klekla pod veliki križ, koji je stajao pred njihovom kućicom i izmolila krunicu. Deda Đuka je se nije mogao u pobožnoj njenoj molitvi sit da nagleda. Znao je on, da mu je ta njena pobožnost najbolje čuva od sviju, koji bi mu je htjeli da otmu.

II.

Od nekog se vremena Tunjica nekako promijenila. Sve je neveselija i sve češće propušta svagdanju molitvu pod križem. Kada dođe predveče, eto ti koje njene drugarice, da je odvuče u selo. Te tako danas, te sutra, pa se po selu stalo već koješta da govori o nekom lugaru, koji ju je stao da oblijeće.

— Šta ćeš svaki dan u selu? — zaustavljao je deda Đuka unuku, ali se ona nije dala zaustaviti.

Mjesto nje dolazio je sada svako veče susjedov sin Marko deda Đuki, sjeo kraj njega na klupu

te je svaki put uzeo da mu nešto čita. A onda mu je razlagao o novinama i knjigama, kojih ima dobrih i zlih, kao što ima i svakakvih ljudi. I teško onom, kome se u dušu uvuče zlo štivo!

Deda Đuka bi samo uzdahnuo. Pomislio je kod toga na svoju Tunjicu, pa je u sebi govorio: „Samo da mi se njoj u dušu ne zavuče kakvo

Tunjica u molitvi pod križem.

zlo!“ I mogao si vidjeti, kako se nekih večeri starac spušta na koljena pod križem mjesto svoje Tunjice...

III.

Najedamput je Tunjica prestala da ide u selo. Prestale su dolaziti njene drugarice po nju, a

selom je od usta do usta išao šapat, da je onaj lugar i u drugom selu varao neku djevojku. Dočula to i Tunjica, pa ciknula kao ljuta guja. Dočuo to i deda Đuka, pa je samo uzdisao: »Hvala ti, sveti Ante, što si mi je vratio!«

Opet je Tunjica svako veče klečala pod velikim križem i molila svetu krunicu. Opet je deda Đuka sjedao na klupu pred kućom i nije mogao dosta da je se nagleda. A veče se spuštalo, kao što se i na sve jade života spušta veo zaboravi.

Za godinu dana udala se Tunjica za susjedova Marka, a deda Đuka je bio sretan i presretan, što mu Tunjicu nitko nije odveo daleko od njega i što ju je do kraja života svako veče mogao da gleda u pobožnoj molitvi pod veli. in križem.

Stevan.

Spomenik stjenici.

U Americi, ne znam više pravo u kojoj pokrajini, ali nije daleko od Čikaga, podigli su seljaci spomenik stjenici. Nemojte se tome čuditi, već čujte, kako je to bilo!

U toj su pokrajini seljaci (tamo se kaže »farmeri«) dugo vremena sijali žito, naročito pšenicu bijelicu. No najedamput im je na tu pšenicu navalio jedan nametnik, kukac, koji spada u rod stjenica. I goni danas, goni sutra: sve badava i nema spasa, jer je stjenice bivalo svake godine sve više, pa su najzad seljaci vidjeli, da moraju sasvim prestati sijati pšenicu i početi kakav drugi seljački posao. Tu im se u nesreći nasmijala i sreća:

oni su odnekle doznali, da je vrlo korisno, ako se zemlja pretvori u livade i paše i ako se drže krave, pa da se onda okrene u mlijeko i mljekarstvo. I dali su se na to. Za kratko su se vrijeme počeli oni seljaci tući šakom u čelo i kriviti sami sebe, što se prije nisu bavili mljekarstvom, pa bi bilo već odavno bolje, nego što su se mučili s onom prokletom stjenicom. I tako kad su već bili načistu, da se odsad moraju samo mljekarstvom baviti, koje je k tome mnogo lakše i korisnije, sjetili su se stjenice, pa da joj se do kraja osvete i narugaju, podigli su joj taj smrtni spomenik.

Eto tako vam je to bilo.

— Dobro, ali što ti hoćeš time da kažeš? Da nam ne ćeš opet štogod o mljekarstvu pripovijedati?

Da, to baš i hoću, iako ne znam, hoće li vam to biti pravo. Znam, da uredniku, dru Jozi Andriću, nije bilo pravo, kad sam mu rekao, da ću mu opet o mljekarsvu nešto napisati.

— Nešto zanimivo, — veli, — ali da nije uvijek o mlijeku.

— E, dragi moj, — ja ću mu na to, — ja ništa drugo i ne znam, već samo o mlijeku, ako hoćeš.

I tako ga jedva nagovorim, ali da mu nisam spomenuo naslova »spomenik stjenice«, teško da bi pristao.

Dakle, dragi čitaoče, ja ne znam, jesi li ti upravo seljak, ali ti to moram reći, da su mnogi današnji narodi u svom gospodarstvu upravo po mljekarstvu postali sretni i zadovoljni i da ne bježe u Ameriku po novce, jer vam mogu dosta i kod kuće zaslužiti, bave li se mljekarstvom. A mi smo Hrvati sada istom počeli pomalo i na toj gospodarskoj grani da radimo. I mi možemo u mljekarstvu još mnogo toga učiniti s velikom koristi. Treba svuda osnivati mljekarske zadruge. Te će nam mljekarske zadruge donijeti mnogo dobra, pa se zato moraju svagdje osnivati, jedino se po njima može doći do pravog uspjeha.

Napisao dr Stj. Filipović.

Svašta pomalo.

KRISTOVA MUČILA. Od onih stvari, kojima je Spasitelj mučen, mnoge su do danas sačuvane. K r i ž, na kom je bio razapet, bio je visok 4 i po metra, a prečka je bila široka 2 i po metra. Sad su sačuvani samo dijelovi toga križa na raznim stranama svijeta. Najveći je dio u Rimu u crkvi sv. Križa, jednoj od sedam glavnih rimskih crkava, koju će pohoditi i naši hodočasnici prigodom ove svete godine. I u glavnoj papinoj crkvi, baziliei sv. Petra je velik dio Spasiteljeva križa. Pred tom je crkvom velik trg, a usred njega kameni stup, visok 25 m, kojem je na vrhu željezni križ i u tom križu je komadić Isusova križa. Manji su komadići sv. križa skoro u svim rimskim crkvama, a mnale trešćice od drveta sv. križa nalaze se u mnogim crkvama po svem svijetu. Komadić sv. križa ima i u žezlu engleskoga kralja, a i ruski su carevi čuvali komadić sv. križa. Č a v l i, kojima je Krist bio pribit na križ, jesu jedan u crkvi sv. Križa u Rimu, drugi u Treviru, treći u francuskom gradu Tulonu, a četvrti je zabijen u talijansku kraljevsku krunu lombardsku. Spasitelj je naime bio pribit na križ s četiri čavla. N a t p i s, koji je bio na Spasiteljevu križu, čuva se u crkvi sv. Križa u Rimu. Trnova kruna Spasiteljeva nalazi se u katedrali u Parizu, a komadići su njeni u crkvi sv. Petra i sv. Križa u Rimu i u crkvi u Pizi. Pogrebna p l a h t a, u kojoj je bilo tijelo Spasiteljevo umotano i položeno u grob, nalazi se u talijanskom gradu Turinu, te je 4 m 10 cm dugačka i 1 m 40 cm široka. Na toj se plahti vide tragovi krvavoga tijela. R u b a c V e r o n i č i n nalazi se u crkvi sv. Petra u Rimu. O d j e ć a Spasiteljeva, za koju su rimski vojnici bacali kocke, čuva se u Treviru. S t u p, uz koji je Krist bio bičevan, nalazi se u crkvi sv. Praksede u Rimu. K o p l j e, kojim je Spasitelj na križu proboden, sačuvano je u crkvi sv. Petra u Rimu. Ploča onog stola, na kojem je Spasitelj slavio posljednju večeru sa svojim apostolima, nalazi se u crkvi sv. Ivana u Rimu. Jedan ugao tog stola trune, pa kažu, da je baš na tome mjestu sjedio Juda.

KALEŽ KRISTOV, kojim se sam Spasitelj služio kod posljednje večere, vele, da je sada pronašao neki učenjak. Zapravo je taj kalež iskopan još 1910. godine u Antiohiji, pa je prenesen u Pariz, a početkom svjetskog rata u Njujork u Ameriku. To su zapravo dva kaleža : izvana srebrni, a u tom je srebrnom sakriven sasvim obični, jednostavni kalež. Taj unutarnji jednostavni kalež, koji je napravljen iz obične kovine, drže, da je pravi Isusov kalež. A onaj srebrni kalež je načinjen oko 30 godina iza Isusove smrti, pa su na njem urezane dvije Kristove slike, jedna iz mladosti njegove, a druga iza uskrsnuća njegova. Još su na tom srebrnom kaležu urezane i slike nekih apostola, od kojih su sigurno neki još živjeli, kad je taj kalež načinjen.

OČENAŠ NA ZRNU GRAHA. Prije nekih 400 godina živio je u slovenskom gradu Celovcu neki čovjek, koji je znao tako sitno pisati, da je na jednom zrnu graha napisao cijeli očenaš. On je od slonove kosti napravio lješnjak i u njemu cijeli kućni namještaj tako sićušan, da je to bilo pravo čudo. On je načinio od slonove kosti džepni nožić, a u njegovu dršku 13 maljušnih škrinjica, u kojima su se nalazile razne sićušne stvarčice. Na jednom kraju drška toga nožića bio je ispisan kalendar za cijelu godinu, a na drugoj strani jedan psalam, očenaš i vjerovanje, i sve je bilo oblito i urešeno zlatnim ukrasima.

NAJSTARIJI SAT bio je sunčani sat, kojim su ljudi određivali vrijeme u krajevima, gdje mnogo sja

sunce. I vodeni sat mnogo je služio starim narodima, osobito za one, koji su bili na moru. U Kini i Japanu imali su neke svijeće, koje su gorile cijeli dan, pa kad su izgorile, znalo se, da je prošlo 12 sati, pa se zapalila nova svijeća, koja je isto tako dugo grila, i po tom su ljudi znali, koje je doba dana ili noći.

SRETNA MAJKA. U Americi je neka žena rodila pet puta trojke i dva puta dvojke, te je za deset godina porodila 19 djece.

ŠTO SU LJUDI JELI U STARA VREMENA? Pred kakvih dvije hiljade godina jeli su ljudi drugačija jela, nego što mi danas jedemo. Tako su onda veoma rado jeli meso od magaraca, a govedinu su jeli samo hrvači, da imadu veću snagu za borbu sa zvijerima. I svinjetinu su rado jeli, a osobito su voljeli meso od mladih lisica, koje su morale biti utovljene grožđem. I perad su voljeli, i to osobito meso od kokoši, koje su ubijali tako, da su ih utopili u izvrsnom vinu. Rado su jeli i skakavce s medom i pečene puževe. Povrća su onda ljudi vrlo malo jeli. Od pića su najradije pili vino, u koje su metali smole i morske vode, da bude bolje.

OTKAD SE KOD NAS JEDE KRUMPIR? Na godinu će biti ravno 340 godina, otkako je krumpir prvi put dovežen u Evropu iz Amerike. Donio ga je Englez Franjo Drak godine 1586. Isprva je svijet mislio, da je krumpir otrovan, pa ga ni za Boga nitko nije htio jesti. U Engleskoj su protestantski svećenici u propovijedima odvraćali narod, da ne jede krumpira. Engleski su radnici govorili, da ih gospoda hoće da otruju krumpirom. Slično je bilo u Francuskoj, pa su francuski kralj i kraljica prije nekih 150 godina morali javno pred narodom na gradskom trgu jesti krumpir i tek onda se i narod usudio da ga jede. U Njemačkoj su krumpirom hranili najprije svinje, onda prosjake i ratne zarobljenike, pa su se tek zatim i drugi naučili da se njime hrane. A danas je krumpir po cijeloj Evropi jedna od najglavnijih hrana.

VINO OD RIŽE prave i piju Japanci i Kinezi. Tamo nema vinove loze, pa zato prave vino od riže, koje je tako dobro, kao što su najfinija naša vina.

OMLET OD POVRĆA. Od dva se bjelanjka natuče gusti snijeg, pa se onda u nj pomiješaju: dva žumanjka, žlica kuhanog i kroz sito zgnječenog povrća (špinata, mrkve itd.), pa se doda žlica brašna, onda se to sve osoli i dobro promiješa, te se peče na omašćenoj tavi, na kojoj se peku palačinke. To je osobito za bolesnike dobro jelo.

AKO JE MESO TVRDO te se ne će dugo da skuha, dobro je uliti malo ruma u vodu, u kojoj se kuha.

VRLO DOBAR ČAJ može se skuhati od trešnjinih i višnjinih stapčica, koje se najprije suše u hladovini i ne smiju biti uparene. Taj je čaj osobito dobar proti prehladi grla.

LJEKOVITO POVRĆE. Kad jedeš kupusa, celera luka, cvekle, rajčice ili drugog kakvog povrća, ni ne slutiš, da je ta hrana i hraniva i ljekovita. A bome jest tako. Kuhani je celer dobar proti reumatizmu. Salata umiruje i uspavljuje. Špinat je dobar za one, koji boluju na bubrezima. Luk djeluje dobro kod onih, koji su prehlađeni ili bolesni na prsima. Cvekla je vrlo hraniva, jer u njoj ima mnogo šećera. Češnjak (bijeli luk) je dobar za one, koji boluju na želucu i kojima se uvapnjuju žile. Rajčice pročišćuju krv. Kupus djeluje dobro na probavu. Rotkva, paprika i hren su također dobri a i ljekoviti, ali se ne smiju mnogo jesti, osobito ne oni, koji boluju na želucu.

KAKO DA SE POTAMANE MIŠEVI? Tako se mnogi domaćin ili domaćica u brizi pitaju, kada vide, koliko im miševi nanose štete. Šta sve ne kušaju, kakva sve sredstva ne upotrebljavaju, pa ipak ništa. Zato evo jedan savjet, koji je možda najbolji, kako da se miševi potamane. To je sasvim jednostavno. Uzmeš malo negašenog vapna (kreča), stučeš ga sasvim u prah, pa onda to pomiješaš s isto toliko brašna, a dodaš tome i sitnoga šećera. Tu mješavinu od brašna, kreča i šećera

naspi svuda tamo, gdje ima mnogo miševa. Miševi će se na ovo slatko i tečno jelo brzo namamiti, pojest će ga, ali će im se brzo i ovsetiti, jer kad se onaj kreč u njima upali, moraju uginuti. Dobro je, da se metne negdje blizu i posuda s vodom, jer će se miševi iza tog jela i napiti, pa će sve brže i bolje ići. Tako ćeš se sigurno i lako riješiti miševa. A što je glavno, ovo sredstvo ne može da škodi ni ljudima ni domaćim životinjama.

DA KOKOŠI NESU ŠTO VIŠE JAJA, želi svaka domaćica. Zato treba sa pazi osobito na ovo : da kokoši imadu topao kokošinjac u zimi (negdje ga meću u staju, konjušnicu i drugamo, gdje je toplo), dosta pijeska ili pepela, da po njemu čeprkaju, da se dosta giblju na svježem zraku, zatim naročito da imadu mnogo dobre hrane u zimi i dosta mira. Kao zimsku hranu dajte im ujutro i o podne meku hranu (kuhani krumpir promiješan s mekinjama ili šrotom), a za noć, koja je zimi vrlo duga, pa je i kokošima potrebnija izdašnija i jača hrana, neka im se daje zrnata hrana (ječam, pšenica, kukuruz i zob). Kao piće kokošima veoma koristi mlijeko, makar i obrano, ali ponešto mlako, a inače trebaju uvijek čiste, mlake vode. Budući da zimi kokoši nemaju zelene hrane, dobro im čini, ako im se daje zelenje (od kuhinjskih otpadaka), na primjer kuhane repe, mrkve, celera i drugih biljnih ostataka od jela. I kad se u razdrobljeni kuhani krumpir miješa pljeva od djeteline ili sječka od djeteline, pa se kokošima daje, vrlo dobro nesu. To je, što se tiče hrane. Ali kokoši nesu bolje i onda, ako imadu što više mira. Škodi im dakle, ako ih plaše psi, mačke, purani, kune, lasice i druge životinje, ili ako ih noću kod spavanja grizu stjenice i buhe, a škode im i drugi kukci. Takve kokoši onda slabije uspijevaju i nesu manje jaja. Zanimivo je, da kokošima godi i prija i to, ako ih gospodarica češće ljubazno doziva te im lijepo govori, onda su one zadovoljnije i nesu radije jaja. Pokusima je dokazano, da kokoši, s kojima se tako postupa, kako je tu rečeno, nesu preko godine 20 do 30 saja više i da za 20 postotaka bolje upotrijebe hranu, koja im se daje, nego li kokoši, koje nemaju dosta prilike, da se giblju po zdravom uzduhu, niti imaju dosta vježe vode, zelenih otpadaka, niti dosta mira.

BOLEST KOD PIJANCA. To je svima poznato, da pijanstvo ne koristi zdravlju, nego mu bome jako škodi. Od pijanstva zdrav čovjek propada, dokopa se kakve bolesti od koje se bome teško riješi. Pijanci mnogo boluju na želucu i na srcu, a bolest na živcima pa i pijaničko ludilo nije rijetka stvar. Ako na pijanca navali kakvagod bolest, mnogo će teže ozdraviti, pa će i prije podleći bolesti i od nje umrijeti nego li zdrav čovjek. To su liječnici proučili i dokazali, ali to i sami možemo da se u životu uvjerimo, ako gledamo pijance, kako žive, kako boluju i kako umiru. Zato se treba čuvati pijanstva, ako smo prijatelji svome zdravlju.

AKO JE DIJETE SLABO, BLIJEDO, MALOKRVNO ILI ŠKROFULJAVO, dobro je da se kupa u slanoj vodi. U 100 litara vode rastopi se 2 do 3 kilograma soli, pa se onda u toj vodi kupaju takva djeca. Tim se kupanjem u slanoj vodi djeca često dobro pomognu lijepo oporave.

Šale.

PREVEJANA OBRANA. Sudac (okrivljeniku) : »Imate li još što reći za svoju obranu ?« Okrivljenik : »Prilično sam gluh, pa nisam čuo glas savjesti.«

KAD ŽENA RADI SVE OBRATNO. Profesorova žena : »To je užasno ! Jučer je bilo tako krasno vrijeme, a danas, kada sušimo rublje, pada kiša.« Profesor : »E tako ti je to, kad radiš sve obratno, nego što bi trebalo. Trebala si jučer sušiti rublje, a danas prati.«

ŽENINO SRCE I MUŽEVO TRGOVANJE. Kupac : »No, čiko, dat ću vam za vašu kravu sedam hiljada dinara. Dajte ruku !« Seljak : To ne može

biti. To je krava moje žene, pa joj je tako draga, da bi joj srce puklo, kad bih tu kravu prodao. Ali znate što? Dajte osam hiljada, pa makar joj puklo srce!«

DOBRA KOKA. Mala je Anica došla iz grada na selo, da tu kod svoje bake provede ljeto. Jednoga dana nađe u kokošincu jaje, koje je bilo još toplo, jer ga je baš čas prije kokoš bila snela. Anica uzme jaje i potrči brzo u kuću: »Bako, gle, dobra neka koka snela je već kuhano jaje!«

OSIGURANJE PROTI VATRI. Došla starica k nekom osiguravajućem društvu, pa upita: »Koliko stoji osiguranje proti vatri na godinu?« Jedan će joj činovnik: »Što to hoćete, bako, da osigurate?« A starica odgovori: »Ta onog mog starog. Pije mnogo rakije, pa se bojim, da će se u njem jednog dana upaliti!«

NEMA ISKUSTVA. Neki župnik sretne u nedjelju uveče nekog svog župljanina opitog, pa mu reče: »Ali prijatelju, vi ste opet pijani!?« Pijanac će na to: »A jeste li vi, vele časni, kada bili pijani?« Župnik odgovori: »Ne, pijan nisam nikad bio.« A na to će mu pijanac: »E, onda o tome ne možete ništa ni reći!« I ode svojim putem.

NESRETNE NOVINE. U uredništvo nekih novina uleti nekakav gospodin te sav bijesan vikne: »Tome svemu su te vaše novine krive. Napisali ste, da mi je noću ukraden sav novac iz mog stola, samo da su zlatni sat u njem ostavili.« Urednik u čudu: »Pa zar to nije bila istina?« A onaj će gospodin: »Ta jest, ali kad su oni tati iz vaših novina čitali, da je u mom stolu još i zlatni sat bio, vratili su se drugi put još i po moj sat.«

KRALJ I MAGARAC. Neki francuski kralj došao je jedamput u jedan mali gradić. Dakako da su ga svi svečano dočekali, pa je tu bilo i dosadnih pozdravnih govora. I baš kad je prvi govornik započeo svoj suhoparni govor, javi se svojom drekom magarac, koji je nedaleko stajao. Kralj se okrene prema onoj strani, odakle je čuo magarčev glas, pa reče s najvećom hladnokrvnošću: »Molim, gospodo, jedan za drugim po redu!«

Zagonetka.

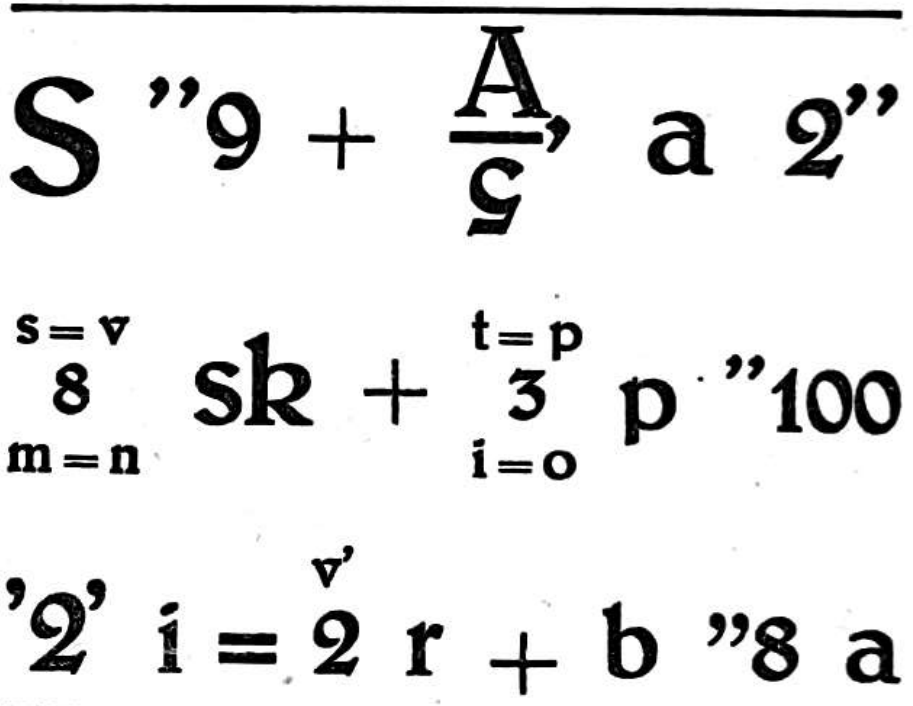

Među one, koji dobro odgonetnu ovu zagonetku, pa odgonetku u pismu pošalju uredniku ovoga kalendara, bit će razdijeljeno 300 NAGRADA, i to: lijep sat, krasan križ, slike sv. Antuna i druge slike, knjige, molitvenici i druge razne vrijedne nagrade.

Prvih 200 nagrada bit će razdijeljeno o Uskrsu, a drugih 100 nagrada o blagdanu sv. Antuna Padovanskoga. Imena glavnih, koji budu nagrađeni, bit će tiskana na godinu u ovom kalendaru.

Odgonetke se primaju najkasnije do Duhova 1925. g. te se šalju na adresu: DR JOSIP ANDRIĆ, Zagreb, Trenkova ulica br. 1.

OVO SU TVOJI PRIJATELJI!

EVO POGLEDAJ!

bočicu, ona sadrži kroz 26 godina prokušani i obljubljeni

„Fellerov Elsa-Fluid"

koji pouzdano utažuje boli, jača i krijepi tijelo. Najveće je vrednosti:

Kao kosmetikum

vrelo snage i ljepote.

Kao mazilo u svim prilikama, gdje je trljanje potrebno.

Za udove poslije truda i napora, umornosti, smalaksavosti krepi i jača.

Kao sredstvo za usta veoma ga vole poradi dobra delovanja na desni i zube.

Za grlo osobito u hladne, vlažne dane za grgljanje. (Nekoliko kapljica u vodi imaju odlično dejstvo).

Elsa riblje ulje pravo, ugodna teka! Jača svakoga, osobito slabe žene i djecu! 1 velika boca 22 Din. Pakovanje i poštarina posebno.

Elsa-kina-željezno vino za malokrvne. 1 boca 16 Din 50 p.

Željezni liker (Hegaferin), željezni albuminat 19 D 80, Medicinalni konjak od 20 Din na više, kitajski čaj od 3 Din, esencija za rum po 5 Din 30 i 19 D 80.

Elsa-švedske kapi (liker za stomak) pospješuje probavu (varenje). jačaju apetit. 1 boca 13 Din 20.

Balzam (životna esencija) 5 Din, Sehoferov balzam 8 Din 80, kapi od grčeva (od kolere) 11 Din.

Els -zagorski sok protiv kašlja i boli u prsima. 1 boca 13 D 20. Pakovnaje i poštarina posebno.

Elsa-šećerići protiv glista za djecu i za odrasle, 1 kesica sadržaje 10 šećerića i stoji 11 Din.

Elsa-Mentolni klinčić Natiranje ovim klinčićem u najraće vreme pomaže kod glavobolje, migrene, a i protiv uboda insekata. 1 komad 10 Din.

Za njegu kože čisti put i uklanja različitu nečistoću, vrlo osvježuje i oživljuje.

Za njegu glave jača i čisti glavu, prječi tvorbu peruti i t. d.

U 1000 prilka pokazuje se prijatan i koristan, te ne bi smio da fali ni u jednoj kući.

Nekoliko kapi djeluje daleko bolje i jače nego francuska vinovica.

U svakoj familiji ima za nj mnogo korisne upotrebe.

Mnogostruka upotrebljivost pravoga Fellerovog Elsa-fluida dovoljno je poznata, a

Što svi hvale, mora da je dobro!

Uz poštansku narudžbu stoji sada zajedno sa pakovanjem i poštarinom:

1 paket	sa 6	dvostrukih	ili 2	specijalne	boce	62 D
2 paketa	„ 6	„	i 2	„	„	96 „
3 „	„ 12	„	i 2	„	„	130 „
4 „	„ 12	„	i 4	„	„	170 „
5. „	„ 18	„	i 4	„	„	205 „
6 „	„ 18	„	i 6	„	„	240 „

No tko želi naručiti samo probu, neka izvoli poslati unapred 30 Din. za 3 dvostruke ili 1 specijalnu bocu, jer su male pokusne pošiljke za 8 do 10 Din skuplje kad se šalju pouzećem!

„Elsa-Pilule" blago terajuće sredstvo, sigurna dejstva, jača stomak, a ne draži crevo i postizava brzo i lagano čišćenje 1 svitak sa 6 kutlja 10 D. Pak. i pošt. posebno.

CIJENE: navedene su ovdje one, koje bijahu u važnosti, dok se štampao ovaj kalendar. **NA PITANJA**: sledi smjesta pismeni odgovor, ako se za poštarinu priloži 1—2 Din.

PAKOVANJE I POŠTARINA: Samo kod Elsafluida imaju se cijene razumjeti već zajedno s pakovanjem i poštarinom dakle bez daljnjih troškova. Za sve ostale preparate računa se još posebno pakovanje i poštarina, ali što jeftinije. Da se ovi troškovi iskoriste preporuča se naručiti što više na jedanput ili zajedno sa nekoliko susjeda i znanaca.

Adresa za narudžbe: Eugen V. Feller, apotekar u Stubici Donioi br. 81 (Hrvatska.)

Dobra obuća je
Suttnerova obuća!

Nenatkriljive
u trajnosti i pristaloj formi

jesu:

Cipele za gospodu od jake, fine kože! Elegantne moderne su cipele za gospodje i djevojke! Dobre i udobne su polucipele i sandale!

Bogat izbor košulja, hosentregera, športskih kapa nudja Vam ilustrovani cijenik, u kojem ćete naći i različita jedala, škare (makaze), peroreza (nožića), cigaretne i duhanske doze, talira i drugih darova za krstitke, i uopće sve, što možete trebati za poklone. A i pravi Elsa-sapuni ljekarnika E. V. Feller a u Stubici kao Elsa-ljiljano-miljeČni sapun, Elsa-glicerinski sapun, Elsa-boraksov sapun, Elsa-katranov sapun, Elsa-sapun za brijanje, mogu se dometnuti radi udobnosti mušterija. — Zahtjevajte divot-katalog, za kojega treba samo da pripošaljete 2 dinara u ime poštarine:

Svjetskoj otpremnoj tvrtci H. SUTTNER
Ljubljana broj 596. Slovenija.

Najjeftinije cijene

za lijepu i dobru robu!

Trebate li štofove za muške i ženske haljine, hlačevinu za radnike, pamučne štofove, barhet za pranje, tkanine, rublje za pranje, košulje, hlače, pregače, marame, posteljine, ručnike (peškire), gunjeve, prostirače, pletenu robu, sokne, čarape, jakne, gotovo rublje za žene, muškarce i djecu, Jegerovo rublje i kojegod predmete za odjevanje. Pošaljite 2

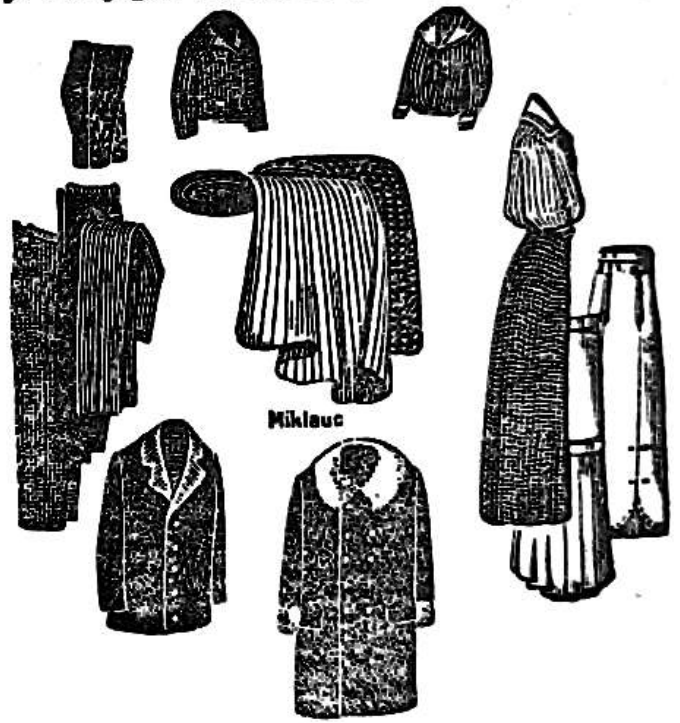

Din. za poštarinu i tražite priposlanje novoga Cijenika, te u slučaju da kanite veću količinu robe naručiti, ali prije toga želite vidjeti Uzorke, šaljite za te uzorke 10 D i opisujte točno što Vam treba, da Vam se mogu poslati odgovarajući uzorci.

Naši cij. čitaoci dobiju specijalnu ponudu te će biti dobro služeni, ako se pouzdano obrate na

R. Miklauc, Ljubljana br. 318

TVRTKA IMADE SAMO DOBRU ROBU!

Zašto hoćeš da imadeš pjege u licu

kad ih se lahko možeš da riješiš?

Moraš li biti ćelave glave? **Ima tome pomoći! Čitaj slijedeće!**

Fellerova Elsa-pomada za lice neuporedivo je sretstvo, da se lice i ruke učine meke i gipke. Sujedice, jetrene i sunčane pjege od nje nestaju za kratko vrijeme. Jedan lončić 11 Din. Pakovanje i poštarina posebno. 2 lončića za probu stoje zajedno sa pakovanjem i poštarinom 36 Din, ali samo ako se novac šalje unapred — jer uz pouzeće poštarina dodje viša za 10 Din.

Elsa-ljiljanovo mlijeko tekuće daje puti mladenačku svježinu i zdrav izgled. 1 boca Din 13·20. Pakovanje i poštarina posebno.

Saruni za ljepotu elegantne gospode

kojima prati se je pravi užitak; dobri, blagi, čisti, fini, bogato se pjene, diskretna mirisa i posvema neškodljivi su

ELSA-SAPUNI U FORMI FLAŠE

i to:

Elsa-sapun od ljiljanova mlijeka najfiniji cvijetni sapun. Komad 8 Din, Pakovanje i poštarina posebno.

Elsa-glicerinski sapun njegovo blagotvorno dejstvo opaža se dapače i na rukama, koje su mnogo patile od rada i studeni. Komad 7 Din 50. Pakovanje i poštarina posebno.

Elsa-boraksov sapun osobito ga voli svatko, tko želi da ukloni fatalne sunčane pjege, bubuljice, lišajeve na koži. Komad 7 Din 25. Pakovanje i poštarina posebno.

Elsa-katranov sapun osobito prikladan za desinfekciju ruku i čitava tijela. Komad 6 Din, Pakovanje i poštarina posebno.

Elsa-pomada za kosu (Tannochina-pomada za porast kose) blagotvorna delovanja na glavu i vlasi, preči ispadanje kose, preranu sjedinu, daje vlasima plemenit sjaj, čini krhku kosu mekom i gipkom, i pospješuje porast kose. 1 lončić 11 Din. Pakovanje i poštarina posebno. 2 lončića za probu stoje zajedno s pakovanjem i poštarinom 36 Din, ali samo ako se novac šalje unapred, jer uz pouzeće poštarina dodje viša za 10 D.

Elsa-žesta za kosu jača kožu na glavi. 1 boca 27 Din 50. Pakovanje i poštarina posebno.

Elsa-sapun za brijanje vrlo štedljiv u uporabi, daje veliku pjenu. Komad 7 Din 25. — Pakovanje i poštarina posebno.

Ako želite Elsa-sapune u formi flaše za pokus, izvolite poslati unapred 52 Din za svih 5 komada već zajedno s pakovanjem i poštarinom. (Uz pouzeće dodje za 10 Dn. skuplje).

Elsa-toaletne pastile za umivanje odličan pridodatak vodi za pranje i za kupelji i za usta. 1 kutija 10 Din. Pakovanje i poštarina posebno.

Brkomaz 5 Din 50. Briljantina 5 Din 50, Šampon 3 Din 30, Depilatorium sredstvo, koje odstranjuje neželjene vlasi sa svakoga mjesta na tijelu 20 Din i 34 Din.

Cijene: navedene su ovdje one, koje bijahu u valjanosti, dok se štampao ovaj koledar **Na pitanja:** slijedi smjesta odgovor, ako se za poštarinu priloži 1—2 Din.

Pakovanje i poštarina: gdje ovdje nije izrekom naznačeno „zajedno s pakovanjem i poštarinom", tamo se pakovanje i poštarina računaju posebno, ali što jeftinije. Da se ovi troškovi iskoriste, preporuča se naručivati što više na jedanputa ili zajedno sa nekoliko susjeda i znanaca.

Adresa za narudžbe: Eugen V. Feller, apotekar u Donjoj Stubici br. 81 (Hrvatska)

Deset zapovijedi za kupce satova.

Deset važnih savjeta za naše čitatelje.

1. Ne kupi nikad slabi sat.
2. Pazi da se sat dobro zatvara.
3. Ne kupi sat, koji je samo na oko lijep, a ima slabi stroj.
4. Pazi da je sat od stručn. dobro reguliran i nauljen
5. Kupi sat od stručnjaka i ne od ovakih, koji se od sata ništa ne razumiju.
6. Ne pusti se sa tobožnje niske cijene varati.
7. Prosudi da je tobožnje nisko kupljeno u porabi najskuplje.
8. Ne pusti se sa nepravimi garancijami varati te pazi na oglas i ime tvrtke.
9. Plati radje nešto više za dobri sat iz prvorazredne tvornice, prije dok što slaboga kupiš.
10. Ako se ne možeš odlučiti, pročitaj veliki katalog tvornice satova H. SUTTNER, prije dok kupiš sat.

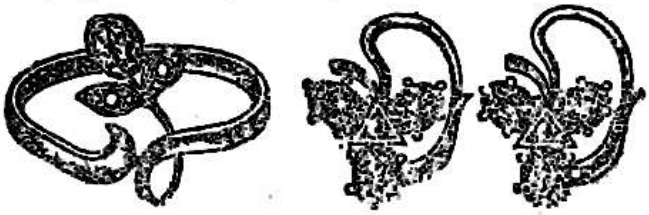

Sve gornje uvjete za nabavu samo dobrih satova sadržava staro poznata svjetska tvrtka SUTTNER, koje je tačna adresa za nabavu iz Jugoslavije dolje označena i koja imade vlastitu tvornicu satova u Švicarskoj. Suttnerovi satovi idu na sekundu tačno!

Anker rem. Rosskopf sat iz nikela i čelika.
Cilinder rem. sat, čelični, nikel, srebrni tula, zlat.
Anker rem. satova za gospodje, čelične, srebrne, zlatne.
Anker remont. satova za dame, čelične, srebrne, zlatne.
Tanki, anker satovi iz čelika, nikela, srebra i zlata.

Anker rem. satovi vlastite tvornice marka „IKO“
Ank. rem. satovi „Zenith“
Narukvice sa satom za gospodje i gospodu.
Narukvice sa satom double zlato.
Narukvice sa satom specijalno za vojnike.
Satovi sa svijetlećim brojčanikom.

Lanaca za satove za gospodu i gospodje, zlatne, srebrne, tula, double, nikel i čelične.

Budilice. — Zidni satovi. — Kuhinjski satovi. — Zidni satovi sa njihalom.

Satovi i lančići po svim cijenama, kao nebrojene priznanice, su razvidni u bogato ilustrovanom katalogu, kojega dobiju naši cijenjeni čitatelji, pozivajuć se na našu preporuku, badava i od poštarine prosto, ako šalju točnu adresu i 2 dinara na

Kršćansku odpremnu kuću satova

H. SUTTNER u Ljubljani 596.

DOBRA MISAO

leži u trgovačkom principu tvrtke H. SUTTNER i dok nekoji trgovci kod tobožnjih niskih cijena manje vrijednu robu nudjaju, razašilje tvrtka H. SUTTNER samo solidnu robu umjerene cijene, sa principom:

MANI SE SLABE ROBE

Stalno rastući krug mušterija, kao i nebrojni zahvalni listovi dokazivaju, da mušterije rapoznavaju dobru od loše robe i tvrtku H. SUTTNER svagdje preporučuju.

Satovi iz vlast. tvornice u Švicarskoj.

Satovi vlastite svjetsko poznate marke „IKO".

Satovi marka . - - - „ZENITH" i druge poznate marke.

Roskopf-satovi zlatni srebrni, tula, nikel čelični, za gospodu i gospodje.

Narukvice sa satom,

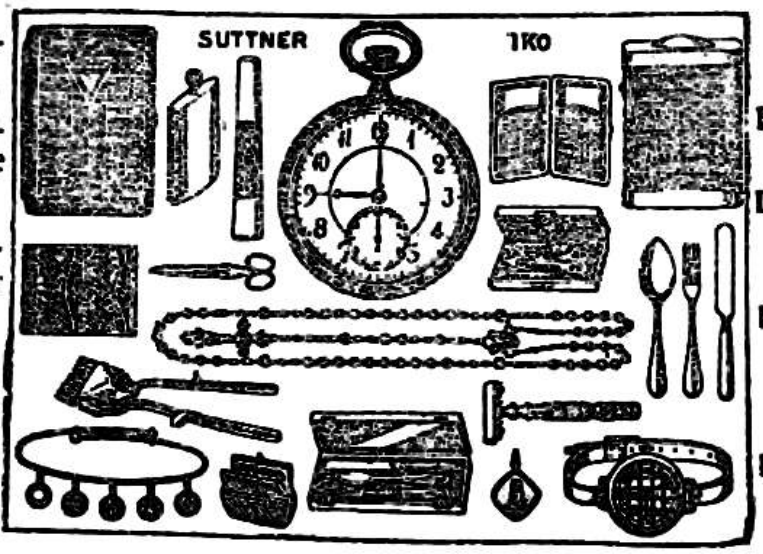

satove sa svijetlećim brojčanikom.

Budilice, zidne satove sa njihalom.

Lančići za satove, zlatne, srebrne, tula, nikel, double.

Naušnice double, srebrne, zlatne sa najfinijim i drugim kamenima.

Igle za kravatu, puceta za manšete po svakoj cijeni,

Privjesci, križići amuleti, vratni lančići.

Spomenice za krštenja, škapulara, krunice.

Grivne, naprsne igle, bračne prstene.

Prsteni srebrni, zlatni sa dragim i drugim kamenima.

Noževe i vilice za stol,
Žličice za kafu i sladoled,
Noževe za kuhinju,
Makaze,
Novčarke,
Cipele,
Doze za duhan,
Doze za cigarete,
Žigičnjake,
Orudje,

Harmonike,
Gusle,
Košulje,
Džepne noževe,
Britve,
Sprave za brijanje,
Sprave za šišanje,
Diamante za staklo rezati,
Kape.

Dakle ne samo dragulje, zlatnu i srebrnu robu, te satove, nego i različite korisne predmete, usnjate predmete i t. d. po svim cijenama sadržaje bogato ilustrovani katalog, u kojem su takodjer razni pohvalni listovi razvidni, koji svjedoče za dobru i solidnu podvorbu. Ovaj katalog dobiju naši cijenjeni čitatelji badava, ako se pozivaju na našu preporukuu tom kalendaru i da šalju putem dopisnice tačnu adresu i dva dinara za poštarinu na krščansku

SVJETSKU OTPREMNU KUĆu

H. SUTTNER, LJUBLJANA broj 596.

Otrovanje krvi krivnjom žuljeva

uvijek iznova donose novine i to uvijek kad se žuljevi uklanjaju rezanjem. Razumije se! Žuljevi i kurje oči veoma su bolna mana i treba ih uništiti! Ali ne nožem! Nego posve lagano i brzo pomoću

Elsa-turističkog melema mala kutija 4 Din 40, velika kutija 6 Din 60.

Elsa turistička tinktura koja bezzbolno i pouzdano odstranjuje žuljeve i kurje oči, bočica sa kistićem 14 Din. Pakovanje i poštarina posebno.

Elsa-prah za posipavanje protiv znojenja na tijelu i na nogama. Kutija s rešetom 7 Din 70.

Elsa-voda za usta drži zube čiste i bijele, osvježuje i desinficira. 1 boca 16 Din 50, Pakovanje i poštarina posebno.

Dra. Hajdera prašak za zube 6 Din 60, pasta za zube 8 Din 80, Hega prah za zube s kisikom 20 Din, četke za zube 11 Din i 20 Din

Elsa-kolonjska voda vanredno fina i otmena. Boca 16 Din 50. Pakovanje i poštarina posebno.

Fini miomirisi od različitog cvijeća u originalnim flakonima po 27 Din 50. — Parfumi po težini od 14 Din na više. Sachet mirisavi jastučić za haljine i rublje 6 Din.

Elsa-kapljice za zube 1 bočica 7 Din 70.

Elsa-voda za oči jača vid, 5 Din 50.

Najjača francuska vinovica marka original Radikum. - 1 velika boca 19 Din 80. (Mast za ozebline 11 Din, mast za rane 11 Din, žesta za gušu 11 Din).

Elsa-hranivi prah za blago veselje svakoga gospodara! 1 kut. 6 D 60. (Mazlio za konje 19 D 80, kreolin 12 D.)

Dalje s dosadnom stjenicom! Često prokušana i izvrsna tinktura protiv stjenica, 1 boca 17 Din 60.

Smrt miševima i parcovima! „Flox" zrnca, pouzdan otrov za miševe i parcove, 8 D 80.

Elsa-šumski miomiris za sobe. Čisti i desinficira, poimence bolesničke odaje. Boca 16 Din 50. Pakovanje i poštarina posebno.

(Lizol 24 Din, Lizoform 27 D 40).

Elsa-prah protiv gamadi Uistinu blagodat za ljude i stoku. 1 velika kutija 17 Din 60.

Štrcaljka za (špric) ovaj prah 17 Din. Ušja mast od — vašiju — mast protiv svraba od 6 Din više. (Naftalin protiv moljaca od 2 Din više).

Cijene: navedene su ovdje one, koje bijahu u valjanosti, dok se štampao ovaj koledar **Na pitanja:** slijedi smjesta odgovor, ako se za poštarinu priloži 1—2 Din

Pakovanje i poštarina: računaju se posebno, ali što jeftinije. Da se ovi troškovi iskoriste, preporuča se naručiti što više na jedanput, ili zajedno sa nekoliko susjeda i znanaca.

Adresa za narudžbe:

EUGEN V. FELLER, apotekar u STUBICI DONJOJ br. 81. (Hrvatska).

SAT

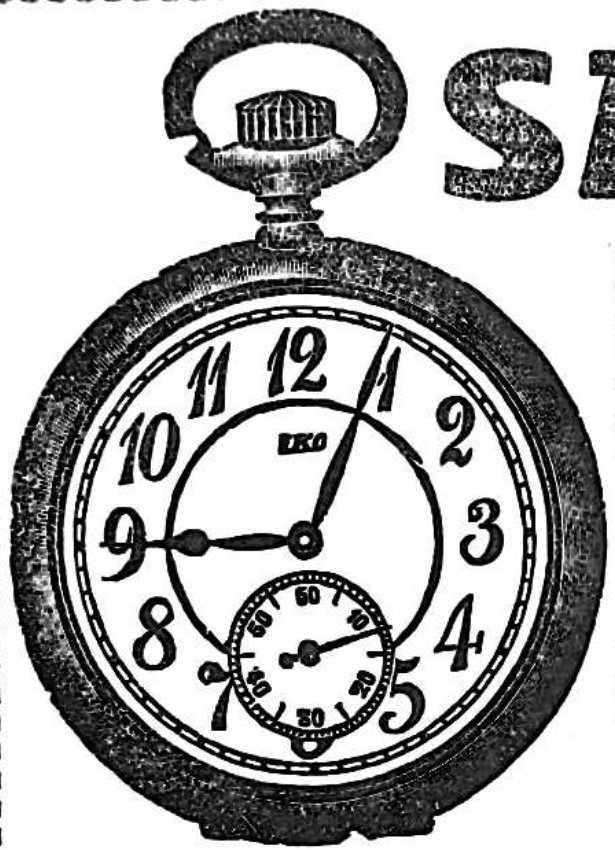

je stvar povjerenja, jer kod kupovanja nikada ne možete znati, za koliko će se povisiti cijena od dokora potrebnih popravaka. Od ponovnih izdataka osigurate se samo ako imate garanciju za potpunu vrsnocu stroja. Tvrtka **SUTTNER** kao jugoslavensko skladište švajcarske fabrike satova nudja Vam vazda velik izbor samo prvorazrednih ura u svim cijenama. Svima prednjači marka **„IKO"** i švajcarska fabrika jamči Vam za vrsnoću stroja! ZAHTJEVAJTE bogato ilustrovani cijenik, u kojem ćete naći satove za gospodu i gospodje od zlata i srebra, nikla i ocjeli u svakoj cijeni, jednako ure za narukvice, ure budilice, nadalje lančiće, privjeske i najrazličitiji nakit.

Pošaljite za taj cijenik samo 2 dinara:

Otpremnoj kući satova H. SUTTNER,

LJUBLJANA br. 596. Slovenija.

Bohn-ova ciglana

Vinkovci

Bohn 253 patent

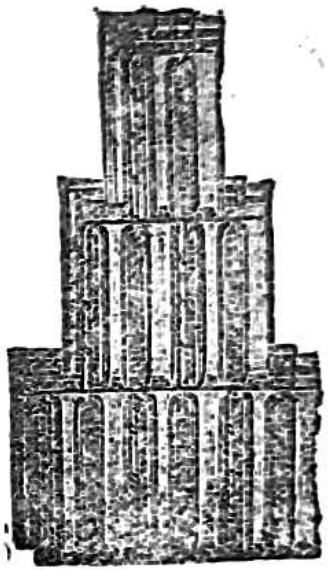

Bohn 253 patent

Najveća tvornica krovnog crijepa na kontinentu.

Tvornice: Velika Kikinda, Novibečej, Vinkovci.

Tražite uzorke i ponude na

falcovani krovni crijep,

koji daje najjeftiniji, najbolji i najljepši krov.

Velika prištednja na građevnom drvu!

Gdje nismo zastupani, traži se zastupnik.

Pazite! Na pozadini crijepa snabdjeven je svaki crijep natpisom „Bohn", pa na to molimo pažnju svratiti!

Samo sapun s tim zaštitnim znakom

odgovara Vašem zahtjevu.

Zahtijevajte svuda

Zlatorog sapun!